

Helsinki info

Numero 4 23.9.2007

Julkisen tiedote

Apulaiskaupunginjohtaja
Tuula Haatainen tuntee
lähiöelämän arjen.

Vanha Munkkiniemi
houkuttelee tarinoillaan.

Fina fångster fisk på väg.

Numeroiden valoa

Helsingin väkiluku kasvoi vuonna 2006 ja kasvu on jatkunut alkuvuonna 2007. Etenkin muutto ulkomailta on kasvanut ennätyslukemiin, kertoo kaupungin tietokeskuksen väestötilasto.

Kuten tiedämme, harmaat tilastot eivät kerro elävästä elämästä, jonka uskotaan luuraavan numeroiden takana. Ne kertovat itse asiasta eli raakaa faktaa siitä, mitä pääkaupungissa on tapahtunut.

Viime vuodenvaihteessa helsinkiläisiä oli 564 521 henkeä eli 3 600 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Alle kouluikäisten lasten määrä kuitenkin väheni edelleen ja on laskenut huippuvuodesta 1997 kaikkiaan 6 162 hengellä. Ala-asteikäisiä oli nyt 933 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin, kun taas 65 vuotta täyttäneiden määrä kasvoi 2 116 hengellä.

Helsinkiin muutti viime vuoden aikana edellisvuotta enemmän eli 34 715 ihmistä, joista 5 452 tuli ulkomailta. Poismuuttajia oli puolestaan vähemmän kuin edellisellä vuonna, ja kaikkiaan muuttoliike lisäsi helsinkiläisten määrää 2 300:lla.

Seudun sisäisessä muutossa Helsinki sai edelleen muuttotappiota 4 000 henkeä, mikä on kuitenkin 750 edellisvuotta vähemmän. Asukkaita menetettiin kaikkiin lähikuntiin, eniten Vantaalle, Espooseen, Tuusulaan, Keravalle, Kirkkonummelle ja Nurmijärvelle.

Suomen- ja ruotsinkielisten määrä väheni hieman vuonna 2006. Ruotsinkielisiä oli 34 695 ja heidän osuutensa oli 6,1% kaikista helsinkiläisistä. Sen sijaan äidin-

kielenään muuta kieltä kuin suomea tai ruotsia puhuvien määrä kasvoi lähes 4 000:lla ja on nyt 46 542 henkeä eli 8,2% väestöstä.

Vuodenvaihteessa Helsingissä asui vakituisesti kaikkiaan 33 196 ulkomaan kansalaista, mikä on 5,9% kaupungin väestöstä. Määrä lisääntyi 2 426 hengellä ja eniten kasvoi virolaisten, venäläisten, intialaisten ja kiinalaisten määrä. Ulkomaan kansalaisten lisäksi Helsingissä asuu 17 403 ulkomailta syntynyttä Suomen kansalaista. Heidän määränsä kasvoi edellisvuodesta 973:lla. Vuonna 2006 suurimmat Suomen kansalaisuuden saaneet ryhmät olivat venäläiset, somalialaiset, irakilaiset, virolaiset ja turkkilaiset.

Tilastot muodostavat kiehtovalta tavalla meille peilin, hiukan samaan tapaan kuin **Markus Nummi** hahmottaa presidentti **Risto Rytin** historiallista roolia runokertomuksessaan *Balladi tuomitusta presidentistä*:

*"Minä olen peili,
olkaa hyvä, saatte katsoa
mikä oli oikein, mikä väärin
mikä oli pakko, mitä sai valita."*

Tilastot koskevat menneisyyttä, mutta vaikuttavat nykyhetkeen ja tulevaisuuteen. Niiden pohjalta kaupungin päättäjät vetävät johtopäätöksiä esimerkiksi erilaisten palvelujen tarpeesta. Numerot eivät aina ole miellyttäviä, mutta ne ovat syyttömiä sanomaansa.

Helsinki muuttuu.

Rita Ekelund

Päätoimittajalta	2
Helsingistä sanottua	3
Tarinoita kotikulmien kielellä	4
Sankarimatkailija seikkailee	5
Nuorten palvelut Kamppiin	6
Tietokeskus on muuttanut	7
Arjen palvelut luovat hyvinvointia	8–9
Matto hälyttää hoitajan	10
Muukalaisesta kaupunkilaiseksi	11
Kiireetön löytää Munkan helmet	12–13
Ei saarnaten vaan keskustellen	14
Romaneista kouluavustajia	15
Nyt menoksi	16–18
En båt lastad med fina fiskar	19
Med känsla för musik	20
Skaparglädje på G18	21
Stadilaisuus mitä se mulle on	22
Vapaaehtoisapua senioreille	23
Kosmopoliitti avaa ovet maailmalle	24

Lahnajärvi 2011?

Turun ja Tallinnan valinta Euroopan kulttuuripääkaupungeiksi vuonna 2011 sai Helsingin ylipormestarin **Jussi Pajusen** ideoimaan pääkaupungille uutta roolia: "Kaupungit (Turku ja Tallinna) pyrkivät erityisesti yhteistyöhön Pietarin ja Tukholman kanssa. Tämä on hieno uutinen. Helsingin kulttuurikaupunkivuosi 2000 on saamassa jatkoa lähialueillamme. Helsingin sijainti mainittujen neljän kaupungin keskellä luo meille ainutlaatuisen mahdollisuuden kohottaa jo ennestään nousussa olevaa kulttuurikaupunkikuvaamme.

Suorin tie Turusta Tallinnaan kulkee Helsingin kautta. Kuusimiljoonaa vuotuista laivamatkustajaa on siitä vahva todiste. Tukholma–Turku–Helsinki–Pietari on myös luontainen reitti. Käytännössä jokainen Turun ja Tallinnan yhteinen kulttuurivieras kulkee Helsingin kautta. Se on mahdollisuus, joka kannattaa hyödyntää.

Nyt meidän on luotava pikaisesti oma konseptimme. Mielestäni se on enemmän kulttuuripääkaupunkien omaa tarjontaa täydentävä ja tukeva kuin näiden kanssa kilpaileva. Meidän kannattaa myös hyödyntää vuodelta 2000 kertynyttä osaamistamme. Osaajatkkaan eivät ole kaukana. Monet silloiset projektiin osallistuneet henkilöt ovat edenneet merkittäviin asemiin kaupungin organisaatiossa, kulttuurijohtaja **Pekka Timonen** etunenässä.

Emme voi olla toista kertaa Euroopan kulttuuripääkaupunki. Olkaamme siis kulttuuripääkaupunkien Lahnajärvi 2011." (Lahnajärvi on legendaarinen taukopaikka täsmälleen Helsingin ja Turun puolimatka.)

• Kaupunginjohtajan blogi löytyy kaupungin kotisivuilta osoitteesta www.hel.fi osiosta Päätoimistoteko ja hallinto.

Kuva Pertti Nisonen

Helsinki info

Numero 4 • 23.9.2007 • 31. vuosikerta

Julkaisija Helsingin kaupunki
PL 1, 00099 Helsingin kaupunki
puhelin 310 1641 (vaihe)
faksi 310 36585

Päätoimittaja Rita Ekelund
Toimitussihteeri Leena Seitola
Toimittaja Tiina Kotka
Ruotsinkieliset sivut Nina Weckström
Ulkoasu Pekka Niemi, Rhinoceros Oy
Kannen kuva Pertti Nisonen

Kirjapaino Sanomapaino, Vantaa
Painosmäärä 296 034 kpl
ISSN 0782-0453
Jakeluasiat Itella
puhelin 020 451 5382,
020 451 5658
faksi 020 451 5221

Lehti ilmestyy myös internetversiona osoitteessa www.hel.fi/helsinki-info.

Seuraava Helsinki-info ilmestyy 28.10.

Kannen kuvassa apulaiskaupunginjohtaja Tuula Haatainen.

Matto turvana

10-11 Kustaankartanon vanhustenkeskuksessa kokeillaan turvamattoja, jotka hälyttävät asukkaan lähdettyä liikkeelle sängystään. Asukas **Hellin Kekki** ja hoitaja **Suvi Mustonen** pitävät mattoa hyvänä keksintönä.

Helsinki tarvitsee maahanmuuttajia

11 Tuore maahanmuuttoasioiden johtaja **Annika Forsander** kertoo haastattelussaan, kuinka kaupunki vastaa uusiin tarpeisiin.

Kuva Kimmo Brandt

Munkkiniemi kutsuu

12-13 Vanha Munkkiniemi kertoo monta tarinaa, joita tullaan kuuntelemaan kaukaakin. Esimerkiksi Riihitiellä pääsee kurkistamaan **Alvar Aallon** perheen 1930-lukulaiseen kotiin kalusteineen, tuoksuihin ja tunnelmiin ja saa paljon tietoa arkkitehtiperheen elämästä. Pidemmälle alueen historiaan kuljettava esimerkiksi Munkkiniemen kartano, joka loistokautensa jälkeen pääsi rapistumaan ja päättyi lopulta Kone Oy:n pääkonttoriksi.

Koulun terveystietoko tylsää?

14-15 Nykypäivän terveystiedon opetus lähtee nuorten arjesta eikä siinä karteta arkojakaan aiheita.

Kuva Pertti Niskanen

Kuva Majja Holma, Alvar Aalto -museo

Puretaanhan talojakin

”Julkiseen taiteeseen on syytä suhtautua kriittisesti, maallikonkin. Me emme ole sitä valinneet, vaan tahot kabinetissa. On syytä muistaa, että nuo tahot ovat useimmiten meille vastuussa toimistaan. Helsingin kaupunki hankkii taidetta verorahoillamme. Veronmaksajannäkökulma ei ole mitään populismia, eikä sitä tarvitse hävetä jotenkin epä-älyllisenä.

Jos olen sitä mieltä, että esimerkiksi Sodanajan naisten muistomerkki Kalliossa on lähinnä hirvittävä, minulla on maallikkona oikeus sanoa se julkisesti, ja ammattikriittikkona se on mielestäni jopa ammattietiikan mukainen velvollisuuteni. Jos suurin osa kanssaihmisistäni on samaa mieltä, niin kuin tässä tapauksessa selvästikin on, on se tuotava julki vielä painokkaammin, jotta niissä kabineteissa tehtäisiin edes jatkossa parempia päätöksiä. Ja puretaanhan talojakin.”

Toimittaja, taidekriitikko **Otso Kantokorpi** kirjassaan *Sankarimatkaailija Helsingin raitiovaunuissa* (Like 2007). Kantokorven haastattelu s. 5.

Kaupunki salarakkaana

”Helsinki on minulle ultrarakas. Eduskunnassa helsinkiläisyys – stadiilaisuudesta puhumattakaan – on kuitenkin pidettävä omana tietonaan. Satakuntakin voi olla ylpeä maakunnastaan, tavoistaan ja kulttuuristaan. Stadiilaisuuden korostaminen koetaan ylpeydeksi.

Minulle tämä on ristiriitaista. Olen ylpeä siitä, että olen syntynyt Savossa ja että sukuni on useiden vuosisatojen ajan asunut ja elänyt siellä. Olen kuitenkin ylpeä myös tästä paikasta, johon olen muuttanut ja jossa olen lapseni kasvattanut. Helsinkiläisyys on sitä, että erilaisuus hyväksytään. Erilaisuus on oikeastaan normi pikemminkin kuin monoliittinen kulttuuri.”

Kansanedustaja, nykyinen apulaiskaupunginjohtaja **Tuula Haatainen** kirjassaan *Arjen kuningattaret* (Ajatus kirjat 2006). Haataisen haastattelu tässä lehdessä s. 8–9.

Tarinoita kotikulmien kielellä

"Aina kun mä tsöraan fiudella Juna-tietä, mun tarttee tsiigaa ylös, et onks meil valot. Siinä se on Sörkan sillan kupeessa seitsemännessä kerroksessa tuttu lapsuuden hima", kirjoittaa **Raija Tervomaa** kirjassaan Mutsi ja mä.

Kirja on kunnianosoitus edesmenneelle äidille, jonka elämänsä ja -ohjeet ovat auttaneet Tervomaata hänen elämänpolullaan.

Raija Tervomaa ei suinkaan aina ole puhunut slangia. Vuosikymmeniä käyttökielellä oli tavallinen puhekieli.

"Lapsuuden slangi hävisi pitkäksi aikaa. Se eli kuitenkin omaa elämänsä ja putkahti ilmoille, kun aika oli kypsä."

Eläkkeellä olevan luokanopettajan tarinoista huokuu kunnioitus ihmisiä kohtaan. Sekin oppi tulee kotoa, ettei herroja äidin mukaan tarvinnut pelätä, vaikka ihmistä pitääkin kunnioittaa.

Tervomaan lapsuuden koti oli pitkään Hämeentien ja Pääskylänkadun kulmatalossa. Sieltä hän joutui ylioppilasvuotenaan muuttamaan äitinsä kanssa, kun asunnot myytiin osakkeiksi, eikä leskeksi jääneellä äidillä ollut varaa ostaa kotia omaksi. Raija Tervomaan isä oli kuollut haaksirikossa merellä tytön ollessa neljäsluokkalainen. Uusi asunto löytyi Rööperistä. Kodin 19 neliöön mahtui huone ja keittokaappi. Jotain ylellistä siellä

kuitenkin oli, nimittäin kylpyamme, joka pian osoittautui tarpeelliseksi muulloinkin kuin peseytyessä.

"Ravasin pankissa töissä ja yliopistolla opiskelemaan. Kuivaan ammeeseen painuin iltaisin opiskelemaan, jotta äiti sai nukkua", muistelee Tervomaa.

Pian tuli kuvioihin myös oma perhe. Lapsia syntyi neljä, ja lapsenlapsia on nyt jo yhdeksän. Raija Tervomaan tarinoille on riittänyt siis kuulijoita kotipiirissäkin. Opettajavuosien aikana kuulijoita kertyi melkoinen joukko enemmän. Nuoren opettajaperheen kesätkin olivat lähes parinkymmenen vuoden ajan yhtä hulinaa, sillä yhdessä miehensä kanssa Tervomaa luotsasi kerrallaan kymmenien muksujen laumaa kesäsiirtolassa.

"Kova tekeminen on äidin perua. Se oli vanhan ajan duunarimutsi, joka teki kaikkea. Oli kaupanmyyjänä, spårakuskiina, ompeli ja virkkas. Se opetti, että jokainen työ on yhtä arvokas ja kaikkea kannattaa yrittää, että osaako", kertoo Tervomaa.

Hän alkoi kirjoittaa opettaja-aikanaan. Silloin se oli lähinnä osallistumista äidinkielen oppikirjojen tekoon. 1990-luvulla hän teki myös oppimateriaalina käytetyn tapakasvatuskansion. Tervomaan tuotantoon kuuluu lisäksi Suometietoutta maahanmuuttajille -kirjanen

Raija Tervomaa on eläkkeellä oleva luokanopettaja, joka kirjoissaan ja pakinoissaan kuvailee elämänmenoa ennen ja nyt.

sekä Päin mäntyä, joka selvittelee suomalaisten sanontojen sisältöä.

Vuonna 2000 julkaistua leikkiperinteistä kertovaa Stadin skloddit braijaa -kirjaansa varten hän kirjasi omia muistojaan ja haastatteli suurta joukkoa helsinkiläisiä. Kirja on oiva katsaus lukuisiin vanhoihin leikkeihin, joita ovat niin pallopelit, juoksu- ja panttileikit kuin tikun- uittokin. Kirjasta on tänä vuonna ilmestynyt uusittu painos ja sen on kuvittanut **Eki Mattson**.

Uusia kirjojakin Raija Tervomaalla on tekeillä. Syksyn aikana niitä ilmestyy parikin kappaletta, joista ensimmäinen on Stadin slangi ry:n juhla-kirja. Tervomaa on yksi kirjoittajista ja juhla-kirjan toimit-

taja. Toista kirjaa odotetaan ilmestyväksi kirjamesuille, ja sen teemana ovat talon rakentamisen mutkikkaat vaiheet.

Raija Tervomaan äänikin saattaa olla tuttu, sillä hän pitää vuorollaan Yleisradiossa lauantaisin aamupäivällä kuultavia slangipakinoita.

"Vapaa-aikaani vietän mökillä, rentoudun kotona kutimineni tai tuijotan sohvalla jotain tylsää sarjaa telkkarista. Käyn myös kuntosalilla ja talvisin avannossa pari kertaa viikossa."

Tänä syksynä Helsinki-infon lukijoilla on tilaisuus tutustua Raija Tervomaan tarinoihin. Hänen slangipakinansa löytyy sivulta 22.

Leena Seitola

Kun kipu on arkea

"Meidän avoimeen vertaistukiryhmäämme ovat kaikki kipuilevat tervehdyttäneet. Kipujen aiheuttaja on yleensä sairaus eikä jokaisella ole tietenkään samaa tautia. Yhteinen nimittäjä ryhmäläisille on kivun tunteminen ja sen kanssa eläminen", sanoo puheenjohtaja **Liisa Mikkonen** Suomen Kipu ry:stä.

Kivun kanssa sinnittelevien vertaistukiryhmä on kokoontunut Helsingissä viisi vuotta, nykyisin tapaamiset ovat Kampin palvelukeskuksessa. Välillä osallistujia ja toimintaa on enemmän, välillä sairaudet saattavat viedä vapaaehtoistyöntekijöiden voimat.

"Tänä vuonna ajattelimme kokoon-tua kaksi ja puoli tuntia kerrallaan joka

toinen viikko. Keskustelujen ja kuulumisien vaihdon lisäksi järjestämme luentovierailuja tai muuta pientä toimintaa. Viime vuonna kävimme teatterissa, ja niin teemme tällä kaudellakin. Kokoontumisten aikana ryhmäläisten on kuitenkin tarkoitus päästä kertomaan kuulumisiaan ja puhumaan mieltään painavista asioista", sanoo ryhmän vetäjä **Nina Sinkkonen**.

Mikkonen ja Sinkkonen jatkavat, että vaikka ryhmässä saa ilmaista luottamuksellisia ja vaikeita asioita, puhumispakkoa ei ole. Kuuntelijana sopii olla, eivätkä puheenaiheet aina ole raskaita. Kipuilejilta on myös kovin erilaisia. Osa elää kivun kanssa joka päivä ja joka hetki; joku toinen pystyy huohtamaan siitä välillä.

"Kipu saattaa aiheuttaa monenlaisia ongelmia, eikä se vaikuta vain kipupotilaaseen vaan koko perheeseen. Siksi yrittämme yhdistyksessä järjestää vertaistuen lisäksi muutaman illan mittaisen parisuhdekurssin", jatkaa Mikkonen.

Silloin toivotaan pariskuntien molempia osapuolia paikalle. He voivat asian-tuntijoiden avulla käsitellä parisuhteen liittyviä niin henkisiä, käytännöllisiä kuin taloudellisia asioita. Samalla ne aviopuolisot, jotka eivät tunne kipuja, saavat keskustella keskenään ja kertoa omia tunteuksiaan.

"Kivun hyväksyminen osaksi itseä ja perhe-elämää helpottaa", miettii Sinkkonen. Hyväksyminen sisältää kivun tuomien rajoitusten kestämistä osana päivittäisiä askareita. Erilaisten tekniikoiden avulla kipua saadaan parhaimmillaan hallintaan. Ryhmässä tuodaan esille myönteisiä menetelmiä, joita ovat esimerkiksi erilaiset rentoutusharjoitukset tai Sinkkonen harrastama Mindfulness-menetelmä.

"Hyväksyminen ei poista väsymyksen ja turhautumisen hetkiä, niitä tulee meillemme kaikille. Mutta pitkäaikainen masennus on eri asia. Kipuilu tuo mukanaan suurehkon riskin sairastua masennukseen. Kivut ja niiden uskottavuus, hoidot tai niiden puuttuminen, taloudelli-

set ongelmat ja perhesuhteet saattavat ahdistaa." Ryhmätapaamisissa ei anneta lääketieteellisiä neuvoja eikä mietitä lääkkeiden paremmuusjärjestystä, koska jokainen potilas on omanlaisensa. Kokeuksia on tarkoitus vaihtaa eikä sensuuria ole, mutta omalääkäreiksi ei ryhmässä ryhdytä.

"Tuemme toisiamme sekä henkisesti että käytännössä. Joudumme kaikki taistelemaan byrokratian kanssa. Hakeuksia on täytettävä erilaisten tukien ja apujen tai esimerkiksi kuntoutushoitosten saamiseksi. Tai lausuntoja varten on löydettävä oikeat lääkärit."

Vertaistuesta voi löytyä myös uusia ystäviä, Sinkkonen ja Mikkonen tapasivat aikoinaan vapaaehtoistyössä. Jos ei jaksaa lähteä ryhmätapaamisiin, kokemuksia voi vaihtaa myös yhdistyksen kotisivujen keskustelufoorumilla eli kipupajalla. Molemmat ryhmän vetäjät muistuttavat, että ilman toisen ihmisen tukea on paljon vaikeampi jaksaa eteenpäin.

Aija Pouru

Lisätiedot: Kipuvertaisryhmä kokoontuu Kampin palvelukeskuksessa huoneessa I joka toinen torstai klo 16–18.30. Ensimmäinen tapaaminen oli 6. syyskuuta.

Yhteystiedot: Nina Sinkkonen puhelin 044 517 9609, sähköposti nina.sinkkonen@suomenkipu.com ja yhdistyksen kotisivut www.suomenkipu.com

"Kivun kokemista voi arvioida janalla yhdestä kymmeneen, jossa lievä kipu on yksi. Sietokyky vaihtelee eri elämäntilanteissa", sanovat kipuryhmän vetäjät Liisa Mikkonen (vas.) ja Nina Sinkkonen.

Sankarimatkailija seikkailee

Toimittaja ja kulttuurikriitikko **Otso Kantokorpi** on tehokas ja tuottelias mies. Hänen aamunsa alkavat kello kuusi oli arki tai viikonloppu. Herätyskellon virkaa hoitaa 20-vuotias kissavanhus, joka sisukkaasti vaatii isännältään raikasta juoksevaa vettä aamuisin.

Koska päivä alkaa varhain, Kantokorpi ehtii aamutuimaan tehdä töitä, ennen kuin starttaa päiväkierrokselle kaupungilla. Kierrosten tuloksena syntyy tarina poikineen. Alkukesästä ilmestyi kirja Helsingin raitiovaunureittien varrella olevista nähtävyyksistä. ”Sankarimatkailija Helsingin raitiovaunussa” tarjoaa monia makupaloja myös täällä ikänsä asuneille. Kantokorven kiinnostuksen kohteina ovat olleet niin kaupungin torit, puistot, rakennukset, ravintolat kuin paikkojen historiakin.

”Tykkään istua baareissa”, kertoo Kantokorpi salaisesta paheestaan. Hän viihtyy siellä missä on ihmisiä.

Yksi Kantokorven lempikuppiloista löytyy Punavuoresta. Sinne hän Taidelehden päätoimittajana ollessaan meni saadakseen olla hetken rauhassa ajatukseen. Yksinäistä pohdiskelua ei kuitenkaan kestänyt kauaa, vaan pian hän jo sanaili muiden kanssa. Nykyisin baariporukan kanssa tulee liikuttua muualakin.

Useiden kuppiloiden kantaporukat keksivät yhteistä tekemistä myös baarien ulkopuolella. Vuosien varrella on muodostunut muun muassa peli- ja kalastusporukoita, ja jotkut urheilevatkin yhdessä.

”Esimerkiksi Maunulassa kuulemma järjestetään joka vuosi ostarin ympärishihtokisat.”

Kantokorpi on kalamiehiä ja osallistuu kantakuppilansa porukan kanssa Pihlajasaassa vuosittain järjestettävään onkikilpailuun. Niistä kilpailuista hänellä on hallussaan kaksi perättäistä voittoa. Hän ei kehuskele niillä, eikä taida muutenkaan suhtautua kilpailuun kovin rypytysaisesti.

”Tänä vuonna 26 osallistujaa sai yhteensä 5 kalaa, joista minä onnistuin nappaamaan kaksi”, hän naureskelee.

Erityisen suurta rakkautta Kantokorpi tuntee Rööperiä kohtaan ja sanookin olevansa hengeltään punavuorelainen. Hän on parhaillaan kirjoittamassa alueesta ensimmäistä kaupunginosaopasta, jonka käsikirjoitus valmistuu vuoden loppuun mennessä.

”Punavuoren menneisyys on viinan ja rikollisuuden väriltä, mutta harva tietää, että alue on myös hyvin kirkollinen. Siellä on peräti 6 kirkkoa”, toteaa Otso Kantokorpi.

Punavuori on siistiytynyt vuosien varrella. Aggressiiviset ohikulkijat ovat harvinaisia, eikä siellä enää tarvitse kulkia vilkuilla olkansa yli, koska ihmiset välittävät kanssakulkijoistaan.

”Siellä on sellainen leppeä paikallishenki”, kertoo Kantokorpi ja kuvailee myös sitä kuinka tuttavat tulevat avuk-

si, jos joku ei aina jaksaa pitää itsestään huolta.

Helsingin yliopistossa kulttuuriantropologiaa pääaineenaan opiskellut mies näkee monet asiat ja ilmiöt niin kiinnostavina, että niitä on tutkittava tarkemmin.

Retkillään hän on tutustunut baarien ohella muun muassa ostoskeskukseen, kaupungin vanhoihin lippakioskeihin sekä katukaivojen kansiin ja liikkeiden kyltteihin. Hän on myös valokuvannut niitä.

”Olen kiinnostunut myös rakennusarkkitehtuurista ja sitä kautta innostunut ottamaan selvää erilaisista rappaustekniikoistakin. Niistä on hauska keskustella rakennusmiesten kanssa baareissa.”

Kantokorpea inspiroivat myös Helsingin rantalinjat, kalastuspaikat ja luonto. Niihin tutustuminen on vuorossa, kunhan aika on sopiva.

Sankarimatkailija kirjasarja saa seuraavaksi jatkoa musiikin tiimoilta.

”Kirjasta tulee kulttuurihistoriallinen teos, johon on tarkoitus kerätä joka ikinen biisi, joka sijoittuu Helsinkiin. Sankarimatkailijan lauluja Helsingissä -kirjaa Kantokorpi työstää yhdessä **Vexi Salmen** kanssa.

”Olen vähän sellainen rockajan kasvatti, mutta kuuntelen sen lisäksi italialaista barokkimusiikkia, reggaeita sekä algerialaista poppia”, hän kuvailee omaa musiikkimakuaan.

Rap-musiikki on astunut kuvaan Kantokorven 19-vuotiaan pojan kautta. Rap-tekstejä hän kehuu kiinnostaviksi ja hyvin paikatietoisiksi.

Muutama vuosi sitten Otso Kantokorpi sai julkista tunnusta työstään, kun Suomen Kulttuurirahasto myönsi hänelle arvostelijapalkinnon.

”Tuottaahan se sielunrauhan, kun saa ammatillista arvostusta”, hän vastaa uteluun palkinnon merkityksestä arvostelijan työlle.

Leena Seitola

Kuva Kimmo Brandt

Otso Kantokorvella on loputon määrä kiinnostuksen kohteita. Yksi niistä on arkkitehtuuri. Hienoja teollisuusrakennuksia löytyy esimerkiksi Tehtaankadulta.

LyhytInfo

Mitä mieltä roskaamisesta

Helsingin kaupunki selvittää nettikyselyn avulla, miksi kaupunkilaiset roskaavat. Tavoitteena on löytää uusia keinoja roskaamisen vähentämiseksi. Kyselyyn voi vastata 30. syyskuuta asti rakennusviraston verkkosivuilla osoitteessa www.hkr.hel.fi. Kyselyyn pääsee myös ympäristökeskuksen ja Helsingin kaupunginosayhdistysten liiton kotisivuilta.

Kuva Kaupunginmuseo

Syksyn tullessa Koulumuseon katederi odottaa jälleen oppilaita.

Kaupunginmuseon syksy

Syksy tuo jälleen muutoksia Helsingin kaupunginmuseon tarjontaan. Vuodenkiertoon kuuluu kesämuuseumien, Ruiskumestarin talon ja Voimalamuseon, sulkeutuminen ja Koulumuseon avautuminen. Raitioliikennemuseo on suljettu nyky muodossaan ja odottaa ensi kevään avajaisia kulttuurikeskuksena.

Syksyn uutuusnäyttely juhlistaa kaupungin vanhimman rakennuksen, Sederholmin talon, 250-vuotisjuhlaa. Lokakuussa avautuva Yhtä juhlaa esittelee Helsingin värikkäitä ja moninaisia juhlatapoja. Rypytysuutta karttava näyttely tarjoaa yllätyksiä ja oivalluksia sekä hitusen juhlamieltä museossakin. Hakasalmen huvilan tavoin myös Sederholmin talo alkaa tällöin olla auki torstaisin klo 19 asti.

Useimpien kaupunginmuseon näyttelypisteiden puhelinnumerot vaihtuivat alkuvuodesta. Numerot löytyvät oheisesta luettelosta, samoin aukioloajat.

Helsingin kaupunginmuseon aukioloajat:

- **Helsingin kaupunginmuseo**, Sofiankatu 4, p. 310 36630. Horisontissa Helsinki. Auki ma–pe klo 9–17, la–su klo 11–17. Museokaupan aukioloajat ovat samat. Kuva-arkisto on auki ma ja to klo 10–15, kiinni 27.12. ja 31.12.
- **Katumuseo**, Sofiankatu, p. 310 36630. Auki joka päivä vuorokauden ympäri.
- **Hakasalmen huvila**, Mannerheimintie 13, p. 310 78519. Kunnan kansalainen. Auki ke ja pe–su klo 11–17, to klo 11–19.
- **Sederholmin talo**, Aleksanterinkatu 16–18, p. 310 36529. Yhtä juhlaa 17.10. alkaen. Auki ke ja pe–su klo 11–17, to klo 11–19, kiinni 16.10. asti.
- **Ruiskumestarin talo**, Kristianinkatu 12, p. 310 71549 tai 310 36630. Auki 7.11.–6.1. ke–su klo 11–17.
- **Koulumuseo**, Kalevankatu 39–41, p. 310 87066 tai 310 36493. Auki la–su klo 11–17. Ryhmille tilauksesta arkisin.
- **Tuomarinkylän museo**, Tuomarinkylän kartano, p. 310 71568. Tyylikästä. Auki ke–su klo 11–17.
- **Lastenmuseo**, Tuomarinkylän kartano, p. 310 71568. Mammutista marsuun. Auki ke–su klo 11–17. Kaikkien museoiden pääsymaksu 4/2 euroa, alle 18-vuotiaille ja torstaisin kaikille vapaa pääsy.

Nuorten palvelut Kamppiin

Nuorten palveluja on keskitetty Kamppiin saman katon alle osoitteeseen Malminkatu 28. Siellä toimivat nyt nuorisotiedotuskeskus Kompassi, nuorten työllistämiseen keskittyvä Tyko-projekti, katu- nuorisotyötä tekevä Luotsi sekä maahanmuuttajanuorille suunnattu Asemanseutu. Näiden Helsingin kaupungin nuorisosi-asiakeskuksen ylläpitämien toimintojen lisäksi tiloihin muuttaa Aseman lapset ry:n ylläpitämä Walkers-kahvila, joka on avoinna perjantai-iltaisin.

”Saimme isommat tilat, ja ne myös sopivat aiempaa monipuolisempaan käyttöön teematilaisuuksien ja kurssien pitämistä myöten. Tilakulutkin pienenevät. Nyt kun useat toiminnot ovat samassa paikassa, uskomme, että se lisää nuorten tietoa palveluista ja pystymme vastaamaan heidän tarpeisiinsa paremmin”, listaa yhteenmuuton etuja Kompassin toiminnanjohtaja Päivi Lautaniemi.

Uudet tilat ovat avoinna kaikille helsinkiläisnuorille Kompassin aukioloaikojen mukaan ja lisäksi ovet pidetään avoimena kahvila- ja olohuoneiltoina.

Kompassista voi kysellä esimerkiksi harrastuksista, opiskelusta ja työelämästä joko paikan päällä, puhelimitse, sähköpostitse tai internetissä osoitteesta www.kompassi.info. Nettisivuille on myös koottu paljon tietoa. Palveluja tarjotaan nuorten lisäksi heidän vanhemmilleen ja nuorten parissa työskenteleville.

Luotsin nuoriso-ohjaajat liikkuvat iltaisin ja viikonloppuisin ydinkeskustassa nuorten joukossa ja netissä IRG-Galleriassa. Tällöin nuoret voivat jutella heidän kanssaan ja halutessaan nimetö- mästi.

Asemanseutu järjestää olohuoneiltoja maahanmuuttajanuorille. Niissä nuoret voivat jutella keskenään tai ohjaa-

Kuva Pertti Nisosen

”Saimme lisää tilaa, ja se myös sopii aiempaa monipuolisempaan käyttöön”, kertoo nuorisotiedotuskeskus Kompassin toiminnanjohtaja Päivi Lautaniemi uusien Malminkadun tilojen eduista.

jen kanssa. Asemanseutu tarjoaa nuorille myös mahdollisuuden toimia vertaisohjaajina ja osallistua tapahtumien toteuttamiseen. Tyko-projekti eli työllistämiskokonaisuuden kehittämisprojekti auttaa työttömiä nuoria löytämään tiensä koulutukseen tai työelämään. Heille on tarjolla henkilökohtaista ohjausta ja mahdollisuus harjoittelujaksoon tai työllistymi-

seen palkkatuella esimerkiksi nuorisosi-asiakeskuksen taiteen ja median toimipisteissä.

Tiina Kotka

- Nuorten palvelut, Malminkatu 28, avoinna Kompassin (p. 310 80080) aukioloaikoina ma–ti klo 12–18 ja ke–pe klo 12–16. Monikulttuurinen olohuone on avoinna ke–to klo 16.30–22 ja la klo 17–23. Walkers-kahvila on avoinna pe klo 20–24.

Ala-Malmin ja Käpylän suunnittelu alkaa asukaskyselyllä

Rakennusvirasto laatii Käpylään ja Ala-Malmille katu- ja viheralueiden alue-suunnitelmat. Ne ohjaavat puistojen, metsien ja katujen hoitoa ja kehittämistä.

Ala-Malmin suunnitelma koskee myös pääradan itäpuoleista osaa Tapanilasta sekä alueita Malmin lentokentän länsipuolella. Käpylän suunnittelualuetta

rajaavat päärata, Koskelantie, Käpylän- tie ja Oulunkyläntie.

Suunnittelun tueksi kerätään asukaiden näkemyksiä kyselyillä, jotka on lähetetty tuhannelle satunnaisesti valitulle kotitaloudelle Ala-Malmilla ja Käpylässä. Lisäksi kaikki asukkaat voivat vastata kyselyihin 19.10. asti rakennusviraston

verkkosivulla osoitteessa www.hkr.hel.fi/suunnitelmat.

Suunnittelun edetessä järjestetään myös asukastilaisuuksia, joista tiedotetaan tarkemmin paikallislehdissä ja rakennusviraston verkkosivuilla.

Aluesuunnitelmat valmistuvat vuoden 2008 loppuun mennessä.

Mikonkatu valmiiksi marraskuussa

Mikonkadun kulkuväylien muutostyöt Fenniakorttelissa saadaan valmiiksi marraskuussa. Rakennusvirasto leventää jalkakäytävää ravintolaterassien vuoksi matkalta Kaisaniemenkatu–Vilhonkatu. Samalla pyöräilijät ohjataan käyttämään ajoväylää.

Ajoyhteys Ateneumin edestä Kaivokadulta vasemmalle Mikonkadulle säilyy

nykyisellään. Sen sijaan ajoyhteys Mikonkadun pohjoisosaan Vilhonkadun yli rajataan jalankulkualueesta pylväillä ja mitoitetaan enintään pakettiautolle sopivaksi. Isommat ajoneuvot pääsevät Mikonkadun pohjoisosaan Vilhonkadun kautta.

Jalkakäytävän reunaan tulee tilaa pysäköintiä sekä taksi-, huolto- ja saatoliikennettä varten. Raitiovaunukorok-

keen viereiset pysäköintitaskut poistetaan, samoin turistibusseille tarkoitettu 15 minuutin pysäköintipaikka. Korjausten yhteydessä jalankulkualue päällystetään graniittilaatoilla ja puiden kasvualustat kunnostetaan. Valaistus ja valaisinpylväät uusitaan myöhemmin laadittavan Rautatien ympäristön valaistussuunnitelman mukaisesti.

Silakka maistuu

Kuninkaan mahtikäskyllä vuonna 1743 kalkanneet Helsingin silakkamarkkinat järjestetään kauppatorilla 7.–13.10. Pääkaupunkilaiset osaavat odottaa ja arvostaa näitä Suomenlahden kalastajien käsityönä valmistettuja silakka- ja saaristolaisherkuja. Silakkaa eri muodoissa myydäänkin kymmeniätuhansia kiloja viikon aikana.

Markkinoiden avajaispäivän lavaohjelma alkaa kello 11 ja se päättyy puoli neljän maissa vuoden maustekalan ja silakkayllätyksen palkintojen jakoon. Voittajakolmikun valitsee 10-henkinen silakkaraati, joka on sekoitus asiantuntija- ja maallikkajäseniä sekä tiedotusvälineiden edustajia. Avajaispäivän ohjelmassa kauppatorilla esiintyvät Polka Chicks, Pentti Rasinkangas ja Laiskat Ankat, Jukka Poika ja Tiskipekka sekä Tijuana Taxi & M.A.Numminen. Päivän juontajana toimii Sami Garam.

Markkinat ovat avoinna sunnuntaista perjantaihin kello 7–19 ja lauantaina kello 7–16.

Uusi lippumyymälä

Helsingin kaupunginteatteri avaa syyskuun lopulla uuden lippumyymälän keskustaan Lilla Teaternin lähelle. Katutasossa sijaitsevan lippumyymälän osoite on Eerikinkatu 2, ja sieltä saa liput kaikkiin kaupunginteatterin toimipisteisiin. Lippumyymälä on avoinna arkisin klo 9–19 ja lauantaisin klo 12–19. Myös Lilla Teaternin ovimyynä siirtyy uuteen myymälään.

Lippujen lisäksi myymälässä on saatavana käsiohjelmia, julisteita ja oheistuotteita.

Lisää jokeribusseja

YTV on lisännyt Jokeri-linja 550:lle kaksi bussia arkiaamuihin helpottamaan ruuhkaa. Jokeri-linjaa käyttää arkisin noin 20 000 matkustajaa. Lisäksi Jokeri-bussin ruuhkaohjelmien tasaamiseksi otettiin elokuussa käyttöön Helsingin sisäinen linja 52V välille Viikki–Munkkiniemi. Linja liikennöi arkisin aamu- ja iltapäiväruuhkissa 15–20 minuutin välein. Bussi ajaa Viikistä Etelä-Haagaan samaa reittiä kuin Jokeri-linja ja jatkaa sitten Huopalehdentietä Munkkiniemeen.

Kuva Jukka Noponen

Ympyrätalo Hakaniemen torilta katsottuna. Tietokeskuksen sisäänkäynti, eli A-porras on kuvassa olevan Metro-merkin kohdalla.

Tietokeskus on muuttanut

Kaupungin tietokeskus palvelee asiakkaita uudessa osoitteessa Hakaniemessä. Muutto ajoittui syyskuun alkuun, joten toiminta on käynnistynyt muilta paitsi kirjaston osalta.

Asiakkaita palvelee Ympyrätalon 5. kerroksessa, osoitteessa Siltasaarenkatu 18-20 A.

Tietokeskuksen kirjasto ottaa asiakkaita vastaan samassa osoitteessa 15.10. alkaen. Postiosoite ja puhelinnumero säilyvät entisellään. Tietokeskus, PL 5500, 00099 Helsingin kaupunki, p. 310 1612.

Kaupunginarkisto puolestaan jatkaa entisissä tiloissaan Ympyrätalon kupeessa, osoitteessa Eläintarhantie 3 F.

Tietokeskuksen kaupunkitutkimusyksikkö tuottaa muun muassa väestöön ja asumiseen, elinoloihin, hallintoon sekä kaupunkikulttuuriin liittyvää tietoa. Tilasto- ja tietopalveluyksikkö julkaisee tilastoja ja kehittää sekä ylläpitää rekistereitä ja tilastollisia tietokantoja. Lisäksi se vastaa asiakkaiden tietopyyntöihin.

Haluatko eroon tupakasta

Puoli vuotta Kalliossa toiminutta tupakkaklinikkaa vetää terveydenhoitaja **Lilja-Marita Kiviaho**. Hänen kokemuksensa toiminnasta ovat kuuden kokoontuneen ryhmän jälkeen myönteisiä. Vaikka apua on toistaiseksi saanut vasta pieni joukko helsinkiläisiä, onnistumisprosentti on suhteellisen korkea.

”Keväällä klinikalla ja terveysasemilla kokoontuneisiin ryhmiin osallistui kaikkiaan 32 henkilöä. Vieroitusryhmät kokoontuivat kuusi kertaa viikon välein. Keskeyttäneitä oli vain muutama. Ryhmien jälkeen tehtiin useampia seurantoja, jotka paljastivat, että kymmenen viikkoa ryhmien kokoontumisten päätyttyä tupakoimattomia oli edelleen 65 prosenttia”, hän kertoo. Seuranta jatkettaisiin vuoden ajan.

Syksyllä klinikalla kokoontuvista neljästä ryhmästä kahteen voi vielä ilmoittautua. Lisäksi järjestetään vieroitusryhmät Itäkeskuksen ja Viiskulman terveysasemilla. Iltaryhmät täyttyvät nopeasti, mutta iltapäivisin tilaa löytyy helpommin. Syksyn ryhmistä saa lisää tietoa viereiseltä palstalta.

Yksilöllistä tukeakin saatavilla

Tupakkaklinikalla saa myös tehostettua henkilökohtaista neuvontaa. Sitä varten on syytä varata kalenteristaan aikaa puolesta tunnista tuntiin kerran viikossa.

”Yksilöneuvonnan asiakkaista noin 40 prosenttia on pystynyt lopettamaan tupakoinnin. Korvaushoitoja näiden kahden kesken tapaamisten aikana pyydetään enemmän kuin ryhmässä, joissa tukea ja apua saa myös ryhmän muilta jäseniltä”, kertoo terveydenhoitaja Kiviaho.

Tupakkaklinikan asiakkaina on kaikenikäisiä aikuisia. Asiakkaiksi pääsevät kaikki, jotka ovat pitkään harkinneet tupakanpolton lopettamista ja ovat motivoituneita ajatukseen.

Klinikka palvelee helsinkiläisiä osoitteessa Toinen Linja 4 C. Sinne voi hakeutua soittamalla arkisin virka-aikana numeroon 310 50769. Silloin kun puheluihin ei esimerkiksi kurssien

aikana voida vastata, tallentuvat soittopyynnöt nauhalle. Tupakkaklinikalle voi ottaa yhteyttä myös sähköpostitse osoitteeseen tupakkaklinikka@hel.fi. Yksikkö on avoinna keskiviikkoisin klo 10–18 ja muina arkipäivinä kello 8–16.

Helsingin kaupunki julistautui vuoden 2007 alussa kaupunginvaltuuston päätöksellä savuttomaksi kaupungiksi. Kaupungin tupakkaklinikka toimii Kallion terveysasemalla. Klinikalta annetaan harkinnan mukaan nikotiinin korvaushoidon aloituspakkausta sekä esitteitä ja tietoa.

Terveyskeskus seuraa helsinkiläisten tupakkatottumusten muutoksia ja tukee tupakoimattomuutta. Erityisesti halutaan ehkäistä lasten ja nuorten altistumista tupakalle.

Tupakkaklinikka on osa Savuton Helsinki -ohjelmaa, jota kaupunki toteuttaa vuosina 2007–2015. Tämän vuoden alusta tupakointi on ollut kiellettyä kaikissa kaupungin hallinnoimissa sisä- ja ulkotiloissa.

Kuva Liisa Suominen

Tupakkaklinikan terveydenhoitaja Lilja-Marita Kiviaho opastaa ryhmiä savuttomuuteen.

LyhytInfo

Nettioppia Lasipalatsista

Internetin alkeet

Netinkäytön perusteita niille, joilla ei ole aiempaa kokemusta tietokoneen ja internetin käytöstä.

Ryhmäopastukset tiistaisin 25.9., 9.10., 23.10., 6.11. ja 20.11. klo 16–18.

Sähköpostin käytön perusteet

Hiiren käytön hallinta suotavaa. Ryhmäopastukset keskiviikkoisin 26.9., 10.10., 24.10., 7.11. ja 21.11. klo 16–18.

Sähköinen asiointi

Miten löytää tietoa ja palveluja verkosta. Hiiren käytön jo hallitseville. Ryhmäopastukset torstaisin 27.9., 11.10., 25.10., 8.11. ja 22.11. klo 16–18.

Ryhmäopastukset ovat maksuttomia. Ennakoimattomuus p. 310 85900, ma–pe klo 11–18, viimeistään edellisenä päivänä. Lasipalatsin Kohtaamispaikan osoite on Mannerheimintie 22-24.

Syksyn ruotsinkielisistä opastuksista saa tietoa Lasipalatsin Kohtaamispaikasta sekä ruotsinkielisiä kursseja järjestävistä kirjastoista: Rikhardinkadun kirjasto, p. 310 85013, Töölön kirjasto, p. 310 85025 ja Itäkeskuksen kirjasto, p. 310 85090.

Yrittäjille tietoa

Helsingin elinkeinopalvelun uusilla nettisivuilla kerrotaan kaupungin palveluista yrittäjille sekä kaupungin tuoreeseen elinkeinostrategiaan liittyvistä hankkeista. Kuukauden elinkeinoteko -sarjassa esitellään syyskuun yrittäjänä Tero Saarinen Company, ks. www.hel.fi/elinkeinopalvelu.

Pääkaupunkiseudun kuntien yhteinen markkinointiyhtiö Greater Helsinki Promotion on myös avannut nettisivuston osoitteessa www.helsinki-businesshub.fi.

Kuvataidekvartetti kulttuurikeskuksissa

Helsingin Taiteilijaseuran 40-vuotisjuhlanäyttely Kvarterti on esillä Vuotalossa, Stoassa, Malmitalossa ja Kanneltalossa 6.–28.9. Poikkeuksellisen mittavassa kokonaisuudessa on mukana 54 kuvataiteilijan töitä – maalauksia, grafiikkaa, veistoksia, valokuvia, videoita ja installaatioita.

Syksyn tupakstavieroituskurssit

• **Kurssit terveyskeskuksen tupakkaklinikalla**, Kallion terveysasema, Toinen linja 4 C.

Ryhmä III: 1.11.–13.12. torstaisin klo 14.00–15.30

Ryhmä IV: 28.11.–9.1. keskiviikkoisin klo 16.30–18.00
Kurssille voi ilmoittautua soittamalla terveydenhoitaja Lilja-Marita Kiviaholle, p. 310 50769 (varmimmin klo 12–13) tai lähettämällä sähköpostia osoitteeseen tupakkaklinikka@hel.fi.

• **Kurssi Itäkeskuksen terveysasemalla**, Itäkatu 7.

Ryhmä kokoontuu 16.10.–13.11. tiistaisin klo 16.30–18.00 ja 6. kerta sovittaessa 11.12. Kurssille voi ilmoittautua soittamalla terveydenhoitaja Birgitta Jakakselle, p. 310 60313 (varmimmin klo 12–13).

• **Kurssi Viiskulman terveysasemalla**, Pursimiehenkatu 4.

Ryhmä kokoontuu 19.11., 26.11., 28.11., 3.12., 10.12., 17.12. ja 2.1. klo 16.30–18.00. Kurssille voi ilmoittautua soittamalla terveydenhoitaja Eija Korhoselle p. 310 45671 (varmimmin klo 12–13).

Apulaiskaupunginjohtaja Tuula Haatainen:

Arjen palvelut

Opetus ja kulttuuri, kirjasto ja työväenopisto, nuorisotilat ja liikuntapaikat: Helsingin uuden sivistys- ja henkilöstötoimen apulaiskaupunginjohtajan vastuualue on hengästyttävän laaja. Himolenskeilijänä tunnettu, muun muassa opetusministerinä, kansanedustajana ja Helsingin kaupunginvaltuutettuna toiminut **Tuula Haatainen** ei kuitenkaan vaikuta stressaantuneelta.

”Samalla tavalla tässä työssä näyttää pitävän kiirettä kuin ministerinä”, tuore apulaiskaupunginjohtaja sanoo aurinkoisesti hymyillen.

Elokuussa virkaansa astuneen Haataisen rooteissa on yhteensä 15 virastoa. Näistä suurin on opetusvirasto, jonka toiminta kattaa peruskoulut, lukiot, ammatilliset oppilaitokset ja oppisopimuskoulutuksen. Kouluasiat koskettavat suurta joukkoa helsinkiläisiä ja herättävät usein vilkasta mielipiteiden vaihtoa. Viimeksi näin kävi, kun peruskoulun alimpien vuosiluokkien oppilasmäärien väheneminen sai kaupungin selvittämään mahdollisuuksia kouluverkoston supistamiseen. Konsulttiselvitysten ja kansalaiskeskustelun jälkeen kaupunginvaltuusto lopulta päätti ennen kesälomia vain kuuden koulun yhdistämisestä toiseen kouluun.

”Koulujen määrästä vellonut keskustelu oli hyödyllinen ja toi esiin hyviä näkökulmia”, Haatainen toteaa ja korostaa samalla, että Helsinki panostaa nyt opetukseen, myös taloudellisesti. ”Aiempia säästöpäätöksiä päästään purkamaan, ensi vaiheessa ala-asteella, ja esimerkiksi erityisopetukseen palkataan 15 uutta erityisopettajaa.”

Arjen palvelujen puolesta

Nuorena ensin sairaanhoitajaksi ja myöhemmin valtiotieteen maisteriksi opiskellut Tuula Haatainen on kunnallisissa luottamustehtävissä vaikuttanut etenkin terveyspalvelujen kehittämiseen ja toiminut myös sosiaali- ja terveysministerinä. Opetusministerinä Haataisen asialistalla oli muun muassa pienten koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan lakisäätötoiminta.

Kahden lapsen kiireinen äiti on myös korostanut suomalaisen kouluruokailun tärkeyttä sekä oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimistulosten kannalta että tasa-arvonäkökulmasta. Työssä käyvien äitien kannalta tärkeimpiä tasa-arvotekojä ovat olleet arkiset keksinnöt, kuten maksuton kouluruokailu, Haatainen on todennut.

Ihmisten arkeen nivoutuvien asioiden parissa liikutaan myös sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajan kirjavalla työkentällä, jossa kaupunki kohtaa asukkaansa oppivina ja luovina yksilöinä.

”Uskon ihmisen kykyyn kehittyä ja etsiä uusia puolia itsestään”, Haatainen sanoo. ”Perusopetus on kivijalka, jolle kaikki perustuu. Mutta tärkeää on tarjota myöhemminkin kaiken ikäisille ihmisille mahdollisuus harrastaa ja kehittyä, tapahtui se sitten vaikka urheilun, musiikin, runoilun tai teatterin parissa. Elämä ei voi olla vain työtä, vaan ihmisellä on hyvä olla jokin työn ulkopuolinen intohimo.”

Haatainen pitää kulttuuriin liittyviä palveluja asuinalueiden peruspalveluina koulujen, päiväkotien ja terveysasemien tapaan.

”Tiedän, että lähikirjaston merkitys on suuri niin lapsiperheille kuin vanhusväestölle. Maksuton kirjasto on sivistyksen peruspilareita. Nyt ajankohtainen ja varmas-ti tarpeellinen keskustakirjasto-hanke ei vaikuta lähikirjastoverkkoon.”

Kuva Pertti Misonen

Luovat hyvinvointia

Apulaiskaupunginjohtaja korostaa myös helposti saatettavien liikuntapaikkojen tärkeyttä ja mainitsee esimerkkinä Lauttasaaren vastikään valmistuneen lähiliikuntapaikan (josta kerrotaan tarkemmin ohessa).

”Kannan huolta etenkin lasten ja nuorten liikunnasta näinä aikoina, jolloin sinänsä hyödylliset tietotekniikkaan liittyvät harrastukset vievät paljon heidän aikaansa. Lapsilla on luontainen halu liikkua ja seikkailla ja kaupunkimiljöössä on annettava tähän mahdollisuuksia.”

Matalan kynnyksen kulttuuria

Helsinki on tänä vuonna niittänyt mainetta onnistuneesta Euroviisu-kisojen isännyydestä ja havittelee uusia kansainvälisiä suurtapahtumia. Haatainen näkee, että maan pääkaupungissa tulee olla näyttäviä tapahtumia, urheilukisoja ja Juhlaviikkojen kaltaisia suuria festivaaleja.

”Mutta kaupungin perustehtävä on kuitenkin tuottaa asukkaille mahdollisuuksia sekä kulttuurista nauttimiseen että sen tuottamiseen”, hän sanoo ja viittaa tutkimuksiin lukemisen ja ylipäättään kulttuuriharrastusten yhteydestä ihmisen henkiseen hyvinvointiin. ”Tärkeää olisi tavoittaa myös ne, jotka eivät ole kulttuurin suurkuluttajia.”

Erityisen haastava ryhmä ovat nuoret ja jatkuvasti muuttuvan nuorisokulttuurin seuraaminen.

”Erialaista tarjontaa tarvitaan laajalla skaalalla. Alueellisissa kulttuurikeskuksissa, kuten Stoassa tai Malmitalolla, on valtavasti tapahtumia, joihin on helppo tulla. Kynnysten madaltamista kaivataan myös korkeakulttuurin paikoissa. Toivon, että uudesta Musiikkitalosta tulee avoin ja helposti lähestyttävä, että kaupunkilaiset ottavat sen omakseen.”

Rita Ekelund

Lauttasaaren liikuntalaiva kutsuu seikkailemaan.

Liikettä lapsiin ja nuoriin

Keskelle Lauttasaarta on valmistunut lähiliikuntapaikka, jossa voi vapaasti harrastaa yli 20 liikuntamuotoa. Vuorovarauksia ei tarvita, mutta liikuntavälineet on kuitenkin oltava omasta takaa.

Käytettävissä on muun muassa kaksi laidoilla varustettua pientä monitoimiareenaa jalkapallon, sählyn tai vaikkapa tossulätjän pelaamiseen. Lisäksi on tarjolla useita katukoripallokenttiä, ulkopingispaikka ja rantahietikolla lentopallo- ja käsipallokenttä.

Kovempaa menoa kaipaaville löytyy skeittiparkki sekä useita pään pyörälle saattavia ulkoleikkivälineitä, kuten volttikone, ja lisäksi huikea yli 20 metriä pitkä liikuntalaiva.

Lauttasaaren hanke on valtakunnallisesti merkittävä esimerkki lapsille ja nuorille monipuolisia liikuntamahdollisuuksia tarjoavasta lähiliikuntapaikasta. Toteutuksesta ovat vastanneet rakennusvirasto, liikuntavirasto ja nuorisoasiainkeskus. Perinteisestä puistorakentamisesta poiketen hankkeen kustannuksista viidesosa on saatu kaupungin ulkopuolisilta tukijoilta ja kumppaneilta.

”Lähiliikuntapaikkojen puute vaikeuttaa eniten lasten, lapsiperheiden ja vanhusten liikunnan harrastamista. Riittävät lähiliikuntapaikat sekä hyvät joukkoliikenneyhteydet suurille liikuntapaikoille korostuvat tämän takia entisestään. Lauttasaaren lähiliikuntapaikka on hieno esimerkki kaupungin hallintokuntien kyvystä yhdessä vastata kasvavaan tarpeeseen”, apulaiskaupunginjohtaja **Tuula Haatainen** toteaa.

Tuula Haatainen, 47 v.

- Valtiotieteen maisteri; sairaanhoitaja
- Kaupunginvaltuutettu 1989–2007
- Kansanedustaja 1996–2007
- Opetusministeri 2003–2005
- Sosiaali- ja terveysministeri 2005–2007
- Puoliso tutkija Janne Metsämäki
- Lapset 20-vuotias poika ja 16-vuotias tytär

Sivistys- ja henkilöstötoimi

- toimintamenot 2007 774 milj. euroa
- henkilöstömäärä 23 % kaupungin koko henkilöstöstä
- yleissivistävä ja ammatillinen koulutus sekä yleissivistävä aikuisopetus
- kirjastopalvelut
- kulttuuriasiat
- liikunta ja urheilu
- nuorisotoimi
- tutkimus- ja tilastotoimi
- henkilöstöpolitiikka
- työllisyysasiat

Kuva Peritri Mäntönen

Juuret Savossa, sydän Helsingissä

Savossa syntyneen Tuula Haataisen suhde Helsinkiin syntyi opiskeluvuosina ja kehittyi ajan myötä pysyväksi rakkaudeksi. Erityisen kiintynyt hän on itäiseen Helsinkiin ja luonnehtii itseään siinä suhteessa ”paluumuuttajaksi”.

”Opiskeluaikoina asuimme ensin mieheni kanssa vuokra-asunnossa Itäkeskuksessa ja siitä sitten kiertettiin muun muassa Puistolaa ja Roihuvuorena kautta Tammisaloon. Asunto kasvoi tyyppilliseen tapaan muuttaman neliömetrin kerrallaan. Lapseni ovat syntyneet Itä-

ja Koillis-Helsingin lähiöissä. Paluumuuttomme Itä-Helsinkiin oli tietoinen valinta, joka perustuu alueen loistaviin palveluihin, liikuntamahdollisuuksiin, metroon ja meren läheisyyteen.”

Kun apulaiskaupunginjohtaja rentoutuu, hänet tapaa joko lenkkipolulta – tai sivellin kädessä. Nuoruusvuosina alkanut öljyvärimaalauksen muodostunut intensiiviseksi harrastukseksi ja intohimoksi, johon uppoutuessa työpäivät jäävät taka-alalle.

Vaahtera-kodin hoitaja Suvi Mustonen ja asukas Hellin Kekki ovat tyytyväisiä turvamattoon.

Matto hälyttää hoitajan

Ehkäistäänkö turvamatoilla dementoituneiden tapaturmia? Virkistävätkö vanhat sävelmät heitä? Kysymyksiin etsitään vastauksia Kustaankartanon vanhustenkeskuksen innovaatioprojektissa.

Kustaankartanon Vaahtera-kodissa on kahdeksalla asukkaalla sänkynsä edessä harmaa turvamatto. Se tunnistaa liikkeen ja lähettää siitä tiedon hoitajien vastaanottiin.

”Asukkaat ovat keskivaikeasti ja vaikeasti dementoituneita. He eivät pysty käyttämään soittokelloa. Siksi turvamatot ovat hyviä apuvälineitä. Niiden avulla ei korvata hoitajia, vaan heidän on mahdollista huomioida asukkaat yksilöllisemmin. Nyt voimme antaa asukkaiden nukkua rauhassa ja mennä paikalle vasta heidän

herättyään ja astuttuaan matolle. Teemme toki tarkastuskierroksiakin. Varsinkin yöhoitajat iloitsevat matosta, koska öisin hoitajia on vähemmän ja he auttavat muiden kerrosten kollegoitaan”, toteaa Vaahtera-kodin hoitaja **Suvi Mustonen**.

Samassa hänen taskustaan kuuluu piippaus, joka ilmoittaa yhden asukkaista, **Hellin Kekin**, lähteneen liikkeelle. Mustonen menee varmistamaan, että kaikki on kunnossa. Paljastuu, että Hellin on lähtenyt etsimään virkkuukoukkua. Pian se löydetäänkin, ja Hellin pääsee

virkkaamaan. Kun häneltä kysyy mielipidettä turvamatoista, hän toteaa, ettei ole siitä millänsäkään.

”Turvamatto on vain niillä asukkailla, jotka pystyvät lähtemään turvallisesti liikkeelle”, kertoo Mustonen auttaessaan asukasta virkkutyön teossa.

Turvamatot ovat osa Kustaankartanon innovaatioprojektia, jossa selvitetään uusien laitteiden ja tekniikoiden vaikutuksia niin asukkaiden kuin hoitajienkin arkeen. Projektiin kuuluu myös asukkaiden harrastus- ja liikuntamäärän kasvattaminen mahdollisuuksien mukaan. Esimerkiksi Vaahtera-kodin asukkaat polkevat nykyään säännöllisesti Motomed-kuntopyörää.

”Polkeminen parantaa jalkojen verenkiertoa, mikä taas ylläpitää liikuntakykyä. Useat levottomat asukkaamme rauhoittuvat poljettuaan pyörää. Lisäksi heistä osa on käynyt projektityöntekijän avustamana kuntosalilla. Kunkin asukkaan hoitosuunnitelmassa on huomioitu asiat joista hän pitää, oli sitten kyse radion kuuntelemisesta, tanssimisesta, leipomisesta tai ulkoilusta. Asukkaat ovat tämän vajaan vuoden kokeilujakson aikana piristyneet selvästi”, kertoo Suvi Mustonen.

Ruudun välityksellä neuvoja

Kahdella muulla Kustaankartanon osastolla on piristystä asukkaiden arkeen tuonut tietokoneeseen kytkettävä Sävelsirkku-ohjelma. Hoitajat ovat voineet etsiä siitä musiikkia, kuunnelmia, visailuja tai tarinoita. Uutta aineistoa on tullut ohjelmaan kuukausittain. Toukokuussa hankitusta Sävelsirkkusta on saatu hyviä kokemuksia.

”Yhteisistä kuuntelu- ja keskustelutuokioista on pidetty. Muutamia asukkaita, jotka tuskin puhuvat, ovat alkaneet laulaa vanhan sävelmän kuullessaan tai kertoneet muistoistaan. Innovaatioprojekti tutkii, onko Sävelsirkkulla asukkaita aktivoiva ja yhteisöllisyyttä tukeva vaikutus”, kertoo innovaatioprojektin projektipäällikkö **Minna Koivumäki**.

Hänen mukaansa innovaatioprojektin tähänastisesti suurin satsaus on Kustaankartanon G-talon asuntojen lattioiden alle asennettu kalvo, joka tunnistaa liikkeen. Hoitajat voivat seurata turvalattiajärjestelmän avulla 60 asukkaan liikkumista. Järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön keväällä.

Turvalattian avulla päästäneen tarkkailemaan asukkaiden liikkumista kunnioittaen heidän intimitteettisyytensä. Kun esimerkiksi kolmannes kaatumisista sattuu vessassa, saadaan niistä tieto lattiasensoreiden avulla hienotunteisemmin kuin tarkastuskäynneillä tai suoran kuvayhteyden avulla.

”Osaa laitteista kehittelemme yhteistyössä laitevalmistajien kanssa, osa on jo valmiita tuotteita. Laitteisiin on tehty uudistuksia toiveidemme pohjalta”, kertoo projektipäällikkö **Minna Koivumäki**.

Kuva Pertti Misonen

”Sängyssä makaavia asukkaita on saatu aktivoitua liikkumaan turvallisesti. Se parantaa heidän elämänlaatuaan, mutta tuo myös säästöjä, koska vuodepotilaiden kallishoitaiset paineenaavat vähenevät”, toteaa ylilääkäri Harriet Finne-Soveri.

Kuvayhteyttä puolestaan päästään kokeilemaan Kustaankartanossa ensi kuussa, jolloin 10 kuntoutettua ja takaisin kotiin palannutta asukasta alkaa käyttää kuva-ruudullista laitetta. Sen avulla asukkaat saavat yhteyden Kustaankartanon hoitajiin virka-aikana.

”Kuvayhteys tulee vain niille, jotka sen haluavat ja ovat riittävän hyvässä kunnossa voidakseen asua kotona. Näillä asukkailla on käytössään myös kotipalvelu, mutta kuvayhteyden avulla pyritään tukemaan vielä enemmän heidän kotona selviytymistään. Projektimme selvittää, onko tällaiselle kuvayhteydelle tarvetta ja onko sillä vaikuttavuutta. Kehitämme palvelua yhteistyössä asukkaiden ja kotipalvelun kanssa”, kertoo Minna Koivumäki.

Kokemuksista tietoa muille

Sosiaaliviraston hallinnoimasta innovaatioprojektista saatuja kokemuksia on tarkoitus hyödyntää muissakin kaupungin vanhainkodeissa.

”Tutkimme muun muassa, toimivatko laitteet moitteetta, paljonko niitä on huollettava, kuinka pitkäikäisiä ne ovat, millaisille vanhuksille ne sopivat ja estävätkö ne tapaturmia. Jos tulokset ovat hyviä, teknologioita hyödynnettäneen muissakin vanhainkodeissa. Osaa laitteista kehittelemme yhteistyössä laitevalmistajien kanssa, osa on jo valmiita tuotteita. Laitteisiin on tehty uudistuksia toiveidemme pohjalta”, kertoo Minna Koivumäki.

Viisivuotisen innovaatioprojektin 2,6 miljoonan euron budjetti tulee Helsingin kaupungin innovaatorahastosta, joka myöntää rahoitusta innovaatioiden kehittämiseen ja kokeiluun. Kustaankartanon projektilla on kymmenen työntekijää fysioterapeuteista insinööriin.

”Meillä on omat työntekijät, koska emme voi velvoittaa perushenkilökuntaa esimerkiksiideoimaan parannuksia laitteisiin. Osastoilla työskentelevä henkilökuntamme myös auttaa oman työnsä ohessa hoitajia mahdollisuuksien mukaan”, Koivumäki kertoo.

Yksi innovaatioprojektin tarkoituksista on vastata väestön vanhenemisen tuomiin haasteisiin.

”Meillä on pian yhä enemmän huonokuntoisia vanhuk- sia. Nyt voidaan vielä hyvän sään aikana kehittää uusia ratkaisuja hoitotyöhön. Resurssit ovat tiukat, joten ne on käytettävä niin, että sekä asukkaat että hoitajat voisivat mahdollisimman hyvin. Uusista teknologioista on selvästi apua tässä. Levitämme tietoa hyvistä käytännöistä paitsi Helsinkiin myös koko maahan ja ulkomaillekin”, toteaa innovaatioprojektissa toimiva sosiaaliviraston vanhuspal- velujen ylilääkäri Harriet Finne-Soveri.

Tiina Kotka

Muukalaisesta kaupunkilaiseksi

”Yhteisen helsinkiläisyyden vahvistaminen, yhteenkuuluvuuden tun- teen luominen, on maahanmuuttajien kanssa tehtävän työn ytimessä.”

Näin sanoo Helsingin ja koko maan ensimmäinen maa- hanmuuttoasioiden johtaja **Annika Forsander**. Kau- pungin uuden maahanmuutto-osaston johtajana keväällä aloittanut valtiotieteen tohtori on tutkinut muun muassa työperäistä maahanmuuttoa, maahanmuuttajaryhmien asemaa ja Suomen maahanmuuttopolitiikkaa. Nyt Forsan- derin työkentänä on työperäisen maahanmuuton edistä- minen ja kaupungin palvelujärjestelmien kehittäminen maahanmuutonäkökulmasta. Työperäisen maahanmuu- ton lisäämisellä Helsinki pyrkii torjumaan tulevaisuudes- sa uhkaavaa työvoimapulaa.

”Kaupungin henkilökunnasta 40 prosenttia jää eläk- keelle seuraavan kymmenen vuoden kuluessa. Samaan aikaan työkään tulevat ikäluokat ovat niin pieniä, ettei- vät ne riitä kattamaan julkisen sektorin työvoiman tar- vetta. Tämä tarkoittaa sitä, että tulevaisuudessa Helsin- ki joutuu joko supistamaan palvelujaan tai panostamaan henkilöstön rekrytointiin sekä kotimaassa että ulkomail- la”, Forsander sanoo.

Vaihteleviksi ajanjaksoiksi Helsinkiin asumaan tule- vien ulkomaan kansalaisten määrä on viime vuosina tasai- sesti kasvanut. Vieraskielisten asukkaiden osuus lähenee nyt yhdeksää prosenttia, mikä on eurooppalaisittain vie- lä matala osuus pääkaupungille. Forsander toteaa, että kaikkialla pääkaupungeilla on ja on aina ollut luonnol- lista vetovoimaa. Niihin on muutettu sekä maan sisältä että muista maista.

”Itse asiassa suurin osa helsinkiläisistä on tullut jos- takin muualta”, Forsander muistuttaa. ”Ulkomailla syntyneiden osuus lähenee Helsingissä nyt sitä, mitä se oli ennen vuotta 1917 eli olemme lähestymässä normaaliti- laa sulkeutuneisuuden kauden jälkeen. Sata vuotta sit- ten 40 prosenttia Helsingin kauppiasta oli venäläisiä ja samaan aikaan suuri joukko suomalaisia asui ja työsken- teli Pietarissa.”

Kaupungin henkilöstöstä ulkomaalaistaustaisten osuus on kolmisen prosenttia – terveyskeskuksen lää- käreistä jo yli kymmenen prosenttia. Forsander koros- taa, että tilanteessa, jossa työvoimapulaa ja työttömyyt- tä esiintyy rinnakkain, kotimaisten työvoimavarantojen hyödyntäminen on ensisijaista. Kaikkiin töihin ei kuiten- kaan kotimaisia tekijöitä näytä löytyvän.

Tähän asti Suomen maahanmuuttajat ovat olleet voittopuolisesti perhesyistä muuttavia, paluumuuttajia ja pakolaistaustaisia. Viime aikoina on kasvanut eten- kin maiden rajat ylittävä työssäkäynti. ”Tallinnasta Hel- sinkiin töihin pendelöi jo 10 000 virolaista”, Forsander mainitsee.

Kaupunki panostaa nyt myös työvoiman rekrytointiin ulkomailta. Toiminnan etiikka on mietittävä tarkoin, sillä mikään maa ei halua luovuttaa parasta ja osaavinta työvoi- maansa muihin maihin pysyvästi hyötymättä siitä itse.

”Pyrimme yhteistyöhön, jossa sekä lähtömaa, vastaan- ottajamaa että maahanmuuttaja hyötävät. Tarvitaan luotettava paikallinen yhteistyötaho, joka tuntee molempien maiden työmarkkinat. Eikä saa olla naiivi. Korruptio on yleistä monissa maissa, ja on myös huomioitava ihmis- ten maailmanlaajuisiin muuttovirtoihin liittyvät muut ikävät lieveilmiöt ihmiskauppaa myöten. Helsinki haluaa

tietysti rekrytoida parhaita mahdollisia työntekijöitä, ei välttämättä niitä, jotka pystyvät maksamaan välittäjäl- le eniten.”

Kun sitten ollaan Suomessa asti, on tärkeää että pal- veluketjut ovat sujuvia.

”Ihmisten pitää päästä nopeasti töihin – tämä on tär- keää sekä työnantajalle että maahanmuuttajalle. Tarvi- taan asumiseen, verotukseen, sosiaaliturvaan, pankki- asioihin sekä erilaista arjen sujumiseen liittyvää opasta- mista ja neuvontaa, ja sen pitää tavoittaa yksilön tarpeet.”

Forsander valmistele Helsingille ensimmäistä maa- hanmuuttoliittista ohjelmaa.

”Lähtökohtana on se ajatus, että jokainen Helsinkiin tuleva ulkomaalainen on potentiaalinen helsinkiläinen ja Suomen kansalainen”, hän linjaa. ”Yhdenvertainen oikeus peruspalveluihin on keskeistä. Kaikki, jotka eri syistä tän- ne muuttavat, eivät tule jäädäkseen, mutta jokainen tulija pitää kohdata helsinkiläisenä. On sitten jokaisen henkilö- kohtainen asia tunteeko hän itsensä helsinkiläiseksi. Joka tapauksessa luonnollisesti odotamme, että kukin vuoros- taan antaa oman panoksena yhteisön hyväksi.”

Rita Ekelund

Kuva Kimmo Brandt

”Maahanmuuttajia tarvitaan Helsingissä”, sanoo maa- hanmuuttoasioiden johtaja Annika Forsander.

Kiireetön löytää Munkan helmet

Vanhassa Munkkiniemessä voi kulman takaa putkahtaa esiin niin ateljee, ortodoksikirkko kuin viljasiilokin.

Jos Vanha Munkkiniemi näyttää julkisivuissaan 1930-luvun arkkitehtuuria tyypillisimmillään, voi aikakauden interiööriin tuoksuineen saada kosketuksen **Alvar Aallon** kotona Riihitiellä ja ateljeessa Tiilimäessä. Molemmat rakennukset on saatu säilytettyä yllättävän autenttisine korjauksista huolimatta.

Rakennuksissa on aistittavissa perin suomalainen sie-lunmaisema, joka kumpuaa oman tilan ja luonnon kun-nioituksesta sekä pyrkimyksestä selkeyteen. Rakennuk-siin tullaan tutustumaan kaukaakin, ja samalla vierailulla käydään lähikaduilla katsomassa Aallon suunnittele-mia punatiilisiä kerrostaloja. Ne valmistuivat 1950-luvun puo-livälissä Kansaneläkelaitoksen työntekijöiden asunoi-ksi.

Vanhan Munkkiniemen huomatuimmat asuinkerros-talot lienevät kuitenkin aivan puistotien alussa. Niitä kut-sutaan sijaintinsa ja 8-kerroksisuutensa vuoksi Munkki-niemen portiksi. Muualla alueella ei yhtä korkeita asuin-taloja ole, ja mitä lähemmäs rantaa kuljetaan, sitä mata-lammaksi rakennuskanta käy. Samalla asuntojen hinnat nousevat, eikä Laajalahden rannan lempinimi Kultaham-masrannikko ole aivan tuulesta temmattu. Rannan asun-not keräävätkin paljon katseita rannan hyvin hoidettujen istutusten tavoin.

Kuva Majja Holma, Alvar Aalto -museo

Alvar Aallon vuonna 1955 valmistuneessa ja vuonna 1963 laajennetussa ateljeessa on aistittavissa arkkiteh-din rakkaus selkeisiin linjoihin ja luontoon.

Kuva Jukka Uotila

Eliel Saarisen piirtämiä rivitaloja osoitteessa Hollantilaisentie 12-20 tullaan ihaillemaan ulkomaita myöten. Rakennukset kuuluivat Saariselta tilattuun laajaan Munkkiniemi-Haaga-suunnitelmaan, joka jäi ensimmäisen maail-mansodan vuoksi lähes kokonaan toteuttamatta.

Koko Vanhan Munkkiniemen mittainen ranta on asuk-kaille tärkeä. Kävely- ja pyöräilylenkit kulkevat sitä pitkin, ja talvisin liikutaan jäälläkin. Kauniina talvipäivinä jäällä viihtyvät niin hiihtäjät, luistelijat kuin pulkkailijat. Onpa rannalla avantokin, johon huimapäisimmät pulahtavat.

Monet jatkavat sunnuntaikävelyään Hollantilaisentiel-le, missä heitä tervehtivät **Eliel Saarisen** piirtämät rivitalot ja lähes satametrisen rakennus, joka on ehtinyt toimia muun muassa pensionaattina, kadettikouluna ja toimistona. Rakennukset kuuluivat Saariselta vuonna 1912 tilattuun Munkkiniemen ja Haagan alueiden suunnitelmaan. Sen sisältämät rakennukset ja liikennetratkaisut jäivät kuitenkin suurelta osin toteuttamatta ensimmäisen maailmansodan vuoksi.

Sotien jäljet ovat näkyvissä Munkkiniemessä konkreettisestikin. Kalastajatorpan hotellivieraat ihmettelevät ikkunoidensa alla olevaa ilmatorjuntatykkiä, joka muistuttaa vuoden 1944 suurpommituksista. Munkkiniemessä on myös oma sankarihautausmaa, jonne on haudattu 33 kaatunutta.

Kahvilakulttuuri kukoistaa

Nykyään Vanhassa Munkkiniemessä asuu noin kahdeksan tuhatta asukasta, joista lähes puolelle olisi tarjolla työpaikka omalla alueellaan. Asukkaita on houkutelut seudulle alkuajoista lähtien luonto, rauhallisuus ja sopiva etäisyys keskustasta.

”Munkassa on yllättävän laajoja viheralueita. Monia viehättävät alueen 30-lukulainen ilme ja rakennustapa, jotka huomioidaan korjaus- ja uudisrakentamisessakin. Esimerkiksi kirjaston arkkitehtuuri on samansuuntaista viereisen Aallon kotitalon kanssa. Munkka tarjoaa palvelut ja harrastukset kaikenikäisille. Oikeastaan vain palvelutalo- ja vanhainkotipaikoista on pulaa. Olemme toivoneet myös Munkkiniemen puistotien liikenneturvallisuuteen parannuksia, ja sinne saadaankin raitiovaunujen lähestymisestä varoittavat led-valot”, kertoo Munkinseutu-kaupunginosayhdistyksen puheenjohtaja **Tarja Sarjakoski**.

Vanhalle Munkkiniemelle on ollut tyypillistä, että omakotitalot ja huoneistot pysyvät vuosikymmenestä toiseen samoilla suvuilla.

Kuva Jukka Uotila

Pokrovan ortodoksisen seurakunnan kirkko sijoittuu huomaamattomasti muiden rakennusten väliin Tiilimäki 25:ssä.

”Näyttää olevan niin, että jos on kerran ollut munkkiniemeläinen, on sellainen todennäköisesti myöhemminkin. Täällä on jäljellä aitoa kotiseurakkautta ja ylpeyttä. Munkassa myös kukoistaa vanha kaupunkikulttuuri, johon kuuluu muun muassa kahviloissa istuminen”, toteaa Sarjakoski.

Munkkiniemeläiset ovat tarkkoja alueestaan. Rakennushankkeet tutkitaan perusteellisesti ja vastustus ilmaistaan tarvittaessa kovaäänisesti. Myönnytyksiäkin tehdään, jos aihetta havaitaan. Esimerkiksi Kone Oy:n tuloon alueelle suhtauduttiin piirun verran myönteisemmin yhtiön kunnostettua rapistumassa olleen Munkkiniemen kartanon päärakennukseen. Munkkiniemeläiset kun eivät erityisemmin pitäneet yhtiön puistokujan päähän rakentamasta kolossaalisesta toimistorakennuksesta – niin kuin eivät siitäkään, että rakennuksen pilarijalat rikkoivat lampimaiseman ja luistelujäät.

Asukkaita ja muita alueen toimijoita kannustetaan pitämään huolta hallinnoimisesta alueista esimerkiksi pihakilpailuin. Tänä vuonna asukasyhdistys aikoo antaa kunniamaininnan istutuksista, jotka ovat vanhan kadettikoulun edessä.

”Istutukset ovat saaneet kiitosta asukailta, ja aukio rakennuksineen on tärkeä maamerkki alueella. Rakennusvirastolle lähtee pian kiitoksia”, Tarja Sarjakoski paljastaa.

Asukkaita on viljasiilossakin

Vanhan Munkkiniemen katukuvaa ovat rikastuttaneet jo vuosia lähetystöjen työntekijät, jotka joko asuvat tai työskentelevät alueella. Esimerkiksi Saksan liittotasavallan suurlähetystö sijaitsee Krogiuksentiellä, ja saman kulttuurin edustajia nähdään usein Nuottapolulla, jossa on Saksalainen seniorikoti.

Kautta aikain Munkkiniemessä on asunut eri alojen huippuasiantuntijoita, vaikuttajia ja taiteilijoita, ja niin on yhä tänäkin päivänä. Heistä harvan koti kuitenkaan antaa viitteitä omistajansa ammatista ulospäin yhtä selvästi kuin kuvanveistäjä **Kalervo Kallion** ateljeetalo valtavine viistoikkunoineen Ritokalliontiellä. Nykyään talossa työskentelee määräaikaisesti taiteilijoita. Kuvanveistäjä **Eila Hiltusen** kädenjälki puolestaan näkyy veistosten muodossa hänen vanhan kotitalonsa pihalla Nuottapolulla.

Munkkiniemen ehkä erikoisimmassa rakennuksessa, kartanoon kuuluvassa näkötorjassa, on sielläkin asunut taiteilijoita, ja nyt se on muusikko **Ville Valon** koti. Tornia kutsutaan viljasiiloksi, mikä lienee tornin rakennuttaneen

Kuva Jukka Uotila

Munkinseutu-kaupunginosayhdistyksen puheenjohtajan Tarja Sarjakosken lempipaikka suurten puunjuurien luona rannalla tuo hänelle mieleen Pekka Halosen maalaukset. Sarjakosken mukaan juuri luonto houkuttelee monia asumaan ja ulkoilemaan Munkkiniemeen.

kenraali **A.E. Ramsayn** juoni, jotta rakennuksen alkuperäinen tarkoitus tähtystys- ja lennätintornina olisi pysynyt salassa. Ramsaylle uskottiin esimerkiksi Krimin sodan aikaan Helsingin ja Turun välisen rannikon puolustus.

Ympäristöstään poikkeava myös Munkkiniemenrannan Villa Haka, jonka rakennusliike Haka rakennutti ja menetti myöhemmin konkurssissa. Valtavien graniittiaitojen ympäröimää rakennusta vuokrataan nykyisin erilaisiin tilaisuuksiin.

Erikoisuutta ja moni-ilmeisyyttä on alueen pyhätyissäkin. Luterilainen kirkko Tiilipolulla valmistui alun perin seurakuntataloksi, mutta päätyikin kirkoksi, kun sellaista ei suunnitelmista huolimatta viereen rakennettukaan. Ortodoksisen Pokrovan seurakunnan kirkko Tiilimäessä on rakennettu kiinni viereisiin taloihin, joten se voi

jäää kiireiseltä kulkijalta huomaamatta. Kartanontielä olevaa Villa Andersbergiä ei moni edes arvaa Kristiyyhteisön kappeliksi.

Kaunis huvila löytyy Saunalahdentien alkupäästäkin. Kaartintorppa toimii päiväkotina. Perheiden pienimpiä nähdään usein myös Länsi-Helsingin musiikkiopiston luona, sillä arvostetun oppilaitoksen tarjonta ulottuu vauvamusiiikkiryhmistä kamariorkesteriin. Kouluikäisille on opinahjot ala-asteesta lukioon, ja niistä legendaarisin lienee Munkkiniemen yhteiskoulu. Iltaisin kouluilla kokoutuu liikuntaryhmiä. Teinit viettävät aikaansa mielellään nuorisotalolla, jonka varustelu ulottuu kiipeilyseinästä moottoripajaan ja demostudioon.

Eikä ikäihmisilläkään ole valittamista, ainakaan jos he asuvat Saga-Seniorikeskuksessa Dosentintielä, sillä

Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto

Munkkiniemen kartanolla on ollut useita omistajia. Vuonna 1911 vietettiin paroni Georg ja paronitar Elisabeth Ramsayn kultahäitä. Sotien jälkeen rapistumaan päässeen kartanon osti ja kunnosti päärakennukseksi Kone Oyj 1960-luvulla.

Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto / A. Pietinen

Munkkiniemen portiksi kutsutut talot osoitteessa Munkkiniemen puistotie 1 ja 3 ovat olleet alusta saakka alueen maamerkki. Vuonna 1938 puistotien lehmuskuja oli vielä vaatimaton ja raitiovaunun tunnuksena oli M-kirjain.

rakennuksen uumenista löytyy luksusta talvipuutarhasta uima-altaaseen. Kaartintorpantiellä puolestaan on Näyttelijöiden Vanhudenkötisäätiön asuntoja ja Lokkalantiellä Munksnäshemmet.

Varttuneimmat asukkaat muistavat ajat, jolloin Ester Toivanen valittiin kauneuskuningattareksi sittemmin tulipalossa tuhoutuneella Golf Casinolla. Myöhemmin kisat siirtyivät Kalastajatorpalle. 1930-luvulla alueella miteltiin myös miehistemmissä kisoissa, Kalastajatorpan ja Munkkiniemen ajoissa. Ne keräsivät katuratojen varteen jopa kymmeniä tuhansia asukkaita.

Katsojia ovat houkutteleet Kalastajatorpan ja Valtion vierastalon tienoille myös lukuisat valtiopäämiehet ja muut arvovieraat. Mutta ovat asukkaat päässeet itsekin nauttimaan Kalastajatorpan antimista gourmetruokia ja huippuartisteja myöten, suositusta uimarannasta puhumattakaan. Kalastajatorpan alueeseen kiteytyy paljon Vanhasta Munkkiniemestä: alun alkaen rannalla nökötti vaatimaton kalastajatorppa, mutta nyt siellä komeilevat arkkitehtuuriltaan moninaiset rakennukset, joiden piha-piirin tunnelma on varsin kansainvälinen.

Tiina Kotka

- Lähteinä on käytetty Tarja Sarjakosken haastattelun lisäksi Kaija Hackellin teosta Rakas vanha Munkkiniemi, Helsingin vanhoja kortteleita 6 sekä Hilla Tarjanteen teosta Helsingin rakennuskulttuuri, Munkkiniemen rakennusinventointi.

Terveystieto antaa eväitä valintoihin:

Ei saarnaten vaan keskustellen

Tämän päivän terveystiedon opetus lähtee liikkeelle arkisista asioista. Ryppyotsaisen valistamisen sijasta opettaja luottaa keskusteluihin, luottamuksellisiin väleihin ja huumoriin.

Kallahden peruskoulussa terveystietoa opettaa liikunnanopettaja **Kati Suomela**.

"Seiskaluokille opetetaan kasvamiseen ja murrosikään liittyviä asioita. Kahdeksaluokkalaisille ravintotietoutta, päihdekasvatusta, sukupuolielämään liittyvää tietoutta. Yhdeksäluokkalaisille opetetaan mielenterveyteen ja omaan kuntoon liittyviä asioita."

Suomela haastaa nuoret keskustelemaan ja ottamaan kantaa. Suhde oppilaisiin on läheinen ja kaverillinen.

"Saatan kertoa omista nuoruusajan komelluksista, jotta nuoret vapautuisivat. En tuomitse tai saarnaa nollatoleranssia, vaan haluan saada nuoret ajattelemaan, kannattaako viikonloppuryypäminen tosiaan. Kohtuullisuus esimerkiksi alkoholin suhteen, on se mihin mielestäni pitäisi pyrkiä täysi-ikäisenä ja aikuisiässä."

Suurin osa tunneista käsitellään kuitenkin aivan tavallisia asioita: syömistä, liikuntaa, unta ja kaverisuhteita. Suomalaisesta mielestä nuoret luulevat monesti tietävänsä enemmän kuin todellisuudessa tietävät. Faktatiedot ovat hyvin hataria tai jopa olemattomia.

"Kotona ja internetistä ja kavereilta saa toki tietoa, mutta me pyrimme koulussa menemään asioissa vähän syvemälle. Tutkimme esimerkiksi ruokien tuoteselosteita ja laskemme kalorimääriä ja mietimme kuinka paljon tarvitsemme liikuntaa päivittäin tai viikoittain."

Saarnaamiseen Suomela ei usko. Ideana on, että nuori hoksaisi itse asioita ja oppisi tekemään itsenäisiä valintoja. Uskaltaisi uida tarvittaessa vastavirtaan.

"Kavereiden mielipide on uskomattoman tärkeä. Olen mielestäni saavuttanut opettajana aika paljon, jos nuori oppii luottamaan itseensä niin paljon, että ei ole kaveripiiriin johdateltavissa."

Tilanteita harjoitellaan myös roolileikkien avulla. Nuori oppii katsomaan asioita aikuisen silmin esittäessään esimerkiksi kiukkuista aikuista. Suomela ei katso maailmaa ruusunpunaisten lasien läpi:

"Olemme näytelleet sellaisiakin tilanteita, joissa humalainen nuori tulee illalla kotiin. Rooleissa ovat vastakkain hämmentynyt nuori ja hämmentynyt aikuinen. Aikuinen on lisäksi vihainen, nuori kenties pahoinvoiva, kenties katuva."

Oma ajankäyttösuunnitelma

Koululaisten liian lyhyet yöunet ovat nousseet esille viimeaikaisissa tutkimuksissa. Suomalalla on tapana teettää nuorilla oma ajankäyttösuunnitelma. Suunnitelmaan kirjataan yksinkertaisesti läksyihin, koulunkäyntiin, harrastuksiin, kavereihin ja nukkumiseen käytetty aika.

"Vuorokaudessa on vain 24 tuntia. Jo tämän asian hoksaaminen auttaa rytmittämään päivää."

Muutenkin hän on sitä mieltä, että nuorille asiat pitää esittää riittävän yksinkertaisesti ja konkreettisesti, hauskoilla esimerkeillä höystettynä. Nuoret ovat kiinnostuneita terveystiedon asioista, mutta liian syvälle ei yläasteikäisten kanssa kannata mennä. Riittää kun ajatus terveellisistä elämäntavoista jää itämään, ja rohkeus tehdä omia valintoja ja ottaa vastuuta omasta elämästä kasvaa.

Työkaluja mielen tasapainoon

Terveystiedon opetussuunnitelmaa uudistettaessa muutama vuosi sitten uutena kokonaisuutena oppiaineeseen otettiin mukaan henkinen hyvinvointi, mielen-terveys. Mikään uusi asia ei ole, että iso osa nuorten häiriökäyttäytymisestä johtuu huonosta itsetunnosta, vaikeista kotitiloista, kavereiden puutteesta tai muista henkiseen hyvinvointiin liittyvistä asioista.

Helsingissä kokeiltiin viime vuonna kolmella koululla Australiasta lähtöisin olevaa ja monissa maissa hyväksi koettua Friends-ohjelmaa. Siinä mielen-ter-

"Nuoret ovat kiinnostuneita terveystiedon asioista", sanoo opettaja Kati Suomela.

veyttä opetellaan vaalimaan konkreettisin ja sopivan pienin askelin.

Kallahden peruskoulussa Friends-ohjelmaan osallistui viime vuonna kaksi viidesluokkalaisten ryhmää. Kerran viikossa kouluun saapui kaksi Aseman Lapsen ry:n kouluttamaa vetäjää. Oma opet-

taja sai tarkkailla tuntia ja puuttua asioihin vain tarvittaessa.

"Jatkossa on varmaan tarkoitus, että opettajia koulutetaan itse vetämään ohjelmaa omalle luokalleen", kertoo luokanopettaja **Sannakaisa Rautiainen-Nkereliwem**.

Kuudesluokkalaaiset Juuli (vas.), Aida ja Mariam muistelevat lämmöllä viime vuoden Friends-tunteja.

Romaneista kouluavustajia

Hellevi Hagertilta jäi aikoinaan peruskoulu kesken koulukiusaamisen ja rasismin vuoksi. Syyskuun lopussa hän valmistuu Helsingin Diakoniaopistosta koulunkäyntiavustajaksi.

Nuoret pitää saada itse hoksaamaan asioita.

Friends-tunneilla keskusteltiin ja tehtiin ryhmitöitä ja vietiin harjoitustöitä kotiin asti. Tavoitteena oli, että myös vanhemmat saataisiin mukaan. Keskeisenä ajatuksena oli, että lapset oppisivat tunnistamaan paremmin tunteitaan ja selviämään arkipäivän stressaavista tilanteista. Kääntämään punaiset ajatukset vihreiksi: Friends-ohjelmassa punaisilla ajatuksilla tarkoitetaan kielteisiä ja vihreillä myönteisiä tunteita.

”Lapset harjoittelivat hyvin tavallisten tilanteiden kohtaamista: miten selvitä kun ei saa kutsua kaverin synttäreille, miten rentoutua ennen koetta tai miten olla parempi kaveri”, Rautiainen-Nkereliwem selittää.

Tärkeitä olivat ryhmätyöharjoitukset ja luottamuksen rakentaminen. Ihan ensitöiksi sovittiin, että kaikki puhutti ja kuultu jää luokan seinien sisälle.

Selvimmin opettaja havaitsi positiivisen muutoksen hiljaisissa ja aroissa oppilaissa. Heille teki hyvää saada ja oppia ottamaan oma tila ryhmässä. Luokan näkökulmasta Friends näkyi parantuneena luokkahenkenä.

Rautiainen-Nkereliwem aikoo jatkosakin käyttää Friends-ohjelmassa opittuja työskentelytapoja. Hänen mielestään niitä voi mainiosti soveltaa koulun viikoittaiseen rytmiiin.

Punaisia ajatuksia entistä vähemmän

Kuudesluokkalaiset **Aida Jäkkö**, **Juuli Korpihalla** ja **Mariam Sideovi** osallistuvat Friends-ohjelmaan viime vuonna. Tyttöjen kokemukset ovat pelkästään myönteisiä. Mariam oppi tuntemaan kavereita paremmin, Juulia luottamaan itseensä ja Aida harjoittelemaan kokeisiin stressaantumatta. Esimerkiksi hengitysharjoituksia tytöt ovat kokeilleet menestyksekkäästi ennen tärkeitä koitoksia.

Miten tyttöjen elämä on muuttunut Friendsin myötä?

”En enää mieli punaisia ajatuksia tai ainakin osaan vaihtaa ne vihreiksi”, Juulia kertoo.

”Olen kiltimpi kavereille”, Mariam lisää.

”Pahan mielen osaa helpommin muuttaa takaisin hyväksi ajattelemalla”, Aida jatkaa.

Tiina Sandberg

Romanilapsissa on paljon potentiaalia, mutta yhteiskunta ja koulujärjestelmä eivät anna heille mahdollisuuksia. Liian monta elämää tuhoutuu ennakkoluuloihin ja välinpitämättömyyteen”, sanoo romanikielen opettaja **Tarja Nyman**.

Tuntiopettajan tehtäviensä ohella Nyman joutui Helsingin kouluissa jatkuvasti selvittämään oppilaittensa ongelmia sekä toimimaan sillan- ja sovunrakentajana romaniperheiden ja koulun välillä. Kollegansa kehotuksesta hän hakeutui suorittamaan kouluavustajan ammattitutkintoa.

”Kouluavustajana pystyn paremmin auttamaan romanilapsia. Haluan murtaa ennakkoluuloja ja vahvistaa lapsen uskoa itseensä ja omaan kykyihinsä”, Nyman sanoo.

Romanitaustaisen koulunkäyntiavustajan on valtaväestöön kuuluvaa kollegaansa huomattavasti helpompi puuttua romanilapsen kouluongelmiin ja olla yhteydessä romanilapsen kotiväkeen.

Vertaisryhmän tuki vahvistaa itsetuntoa

”En uskonut pystyväni opiskelemaan. Omasta kouluajasta jäi huonot muistot,

en uskonut itseeni ja kykyihini. Ilman tätä ryhmää ja opettajaamme Tainaa en olisi ikinä suoriutunut tästä”, peruskoulun päästötodistuksen ammattitutkinnon ohella suorittanut Hellevi Hagert kertoo.

Puolitoista vuotta sitten aloittaneen romanikoulunkäyntiavustajien opintoryhmän yhteishenkeä on vahvistanut kulttuuritaustan lisäksi myös oma bändi Jambava Romanes eli Laulavat romanit, joka on kiertänyt konsertoimassa pääkaupunkiseudulla ja opintomatalla Tukholmassa.

Hellevi Hagert ja Tarja Nyman ylistävät opettajaansa **Taina Cederströmiä**, joka on heidän mukaansa koko projektin kantava voima. Opettaja puolestaan ihaillee opiskelijoitaan.

”Tämä on aivan mahtava porukka. Ryhmässä jokainen on tukenut toin toisiaan. Ihailen myös romaniopiskelijoiden sosiaalisia taitoja ja valmiuksia, heillä on ilmiömäinen kyky tulla toimeen esimerkiksi kehitysvammaisten kanssa”, Taina Cederström sanoo.

Tarja Nyman ja Hellevi Hagert suorittavat osan ammattitutkintoonsa kuuluvasta työssä oppimisesta Diakoniaopiston

kotitalous ja kuluttajapalvelujen perustutkinnon erityisopetusryhmässä.

Sitkeät ennakkoluulot

”Yhteiskunnassamme on vahvoja ennakkoluuloja romaneja kohtaan. Rasismia on myös kouluissa, ja valitettavasti myös opettajien taholta”, Tarja Nyman toteaa.

Hellevi Hagert on nähnyt työpaikan tiloihin ilmestyvän varkausvaroitus- ja valvontakamerailmoituksia hänen aloittaessaan työnsä uudessa työpaikassa. Molemmat romaninaiset väittävät, että suomalainen yhteiskunta hyväksyy maahanmuuttajatkin helpommin kuin romanit. Syytä tähän he eivät osaa kertoa.

”Ei ole olemassa tyhjentävää vastausta romanien syrjinnän syistä. Yhtä vaikeaa on vastata, mikä auttaisi tilanteeseen”, naiset sanovat.

”Romanit elävät melko suljetussa ryhmässä ja etenkin työelämässä ei ole totuttu romaneihin”, Tarja Nyman kertoo.

Kohua herättänyt Romano TV saa Nymanilta ja Hagertilta tylyn tuomion. Naiset eivät myöskään pidä siitä, että romanikulttuurin tavat ja perinteet hylänneet romanitaustaiset henkilöt puhuvat julkisuudessa koko romaniyhteisön puolesta.

”Verikosto on kipeä asia romanikulttuurissa. Valtaosa Suomen romaneista on tämän tavan jo hylännyt. Monien ajatusmaailmaa on muuttanut uskon tuleminen”, kertoo helluntaiseurakunnassa vaikuttava Tarja Nyman.

”Oppilaitoksemme on ottanut meidät loistavasti vastaan. Jokainen on saanut vapaasti olla oma itsensä, ja olemme saaneet kokea kuuluvamme joukkoon”, Nyman ja Hagert iloitsevat.

Ensimmäinen ja viimeinen koulutusryhmä

Romanikoulunkäyntiavustajien ammattitutkinto on osa Euroopan sosiaalirahaston Rom Equal -hanketta, jossa haetaan malleja romaniväestön koulutukseen ja työllistymiseen.

”Koulutuksessa toimii kaksoisstrategia: ammattitutkinto työllistää romaneja, jotka työssään tukevat kouluja ja romaniperheitä. Tutkinnon suorittaneet romanit toimivat myös roolimalleina omassa yhteisössään ja toivottavasti rohkaisevat muitakin romaneja hakeutumaan työelämään”, Helsingin Diakoniaopiston koulutussuunnittelija Taina Cederström kertoo.

Cederström harmittelee onnistuneen hankkeen kertaluonteisuutta, sillä toistaiseksi uudesta vastaavasta koulutusryhmästä ei ole tietoa.

Helsingin diakoniaopiston toteuttaman hankkeen tilaajana on Etelä-Suomen lääninhallitus ja maksajana Uudenmaan TE-keskus.

Päivi Arvonen

Kuva Päivi Arvonen

Romanikoulunkäyntiavustaja Tarja Nyman opastaa Inka Timgreniä pöydän kättämisessä.

Nyt menoksi!

Näyttelyitä

Jorma Poudan lehtikuvia

Jugendsalissa on esillä tunnetun lehtikuvaajan, vuonna 1946 Leppävirralla syntyneen Jorma Poudan, retrospektiivinen valokuvanäyttely "Toimen kuvia". Pouda on koennut näyttelyyn tuotannostaan itselleen mieluisimmat kuvat.

Yksi kuuluisimmista täysosumista lie-nee Lasse Virénin dramaattinen kaatuminen Münchenin olympialaisissa vuonna 1972. Urheilun ja uutisten dokumentoinnin lisäksi Poudan tehtäviin ovat kuuluneet koti- ja ulkomaille suuntautuneet reportaasimatkat sekä monien julkisuuden henkilöiden, kuten Irvin Goodmanin tai Sammy Davis Juniorin kuvaaminen. Lukuisissa tilaisuuksissa kameran kohteena on ollut myös presidentti Urho Kekkonen, joka arvaamattomalla käytöksellään aiheutti lehtikuvaajille monia yllättäviä tilanteita.

Kuva Jorma Pouda

Kuvassa Sammy Davis Junior.

- Jugendsali, Pohjoisesplanadi 19, avoinna ma–pe klo 9–17, su klo 11–17. Näyttely on esillä 7.10. asti. Vapaa pääsy.

HKO:n juhlanäyttely kaupungintalolla

125 vuotta taidetta ja tunnetta

Pohjoismaiden ensimmäinen ammattisinfoniaorkesteri, Helsingin kaupunginorkesteri, on lokakuussa toiminut yhtäjaksoisesti 125 vuotta. Kaupungintalon aulaan pystytettävän juhlanäyttelyn teemana on musiikin ihmisten elämään tuoma ilo ja voima. Orkesteri on tehnyt konserteillaan arjesta juhlan ja antanut uskoa parempaan myös kansakunnan vaikeina aikoina.

1900-luvun vaihteessa kansallistunteen nousu näkyi suomalaisen säveltäjäntähtien läpimurtona. Samaan aikaan naisen aseman vahvistuessa kaupunginorkesterin soittajistoonkin liittyi naismuusikoita.

Robert Kajanuksen vuonna 1882 perustama orkesteri oli paitsi sinfoniaorkesteri myös oman aikansa pop-bändi, jonka esitykset herättivät kuulijakunnassa voimakkaita tunne-elämyksiä.

Lokakuun ajan esillä olevan näyttelyn tunnelma on keveä ja sinfoninen. Näyttelyssä esitellään kuvin, tekstein ja esinein keskeisiä Helsingin kaupunginorkesterin 125-vuotiseen toimintaan vaikuttaneita henkilöitä ja ilmiöitä.

- Helsingin kaupungintalo, Pohjois-Esplanadi 11–13. Avoinna 3.–31.10. arkin klo 8–16. Vapaa pääsy.

Vielä ehtii

Kaupungin taidemuseossa Tennispalatsissa voi vielä viikon ajan katsastaa kaksi mielenkiintoista näyttelyä, joiden viimeinen aukiolopäivä on 30.9. Duane Hansonin Amerikkalainen unelma -veistosnäyttelyn hahmot ovat valoksia todellisista ihmisistä. Oi maamme! -valokuvanäyttely puolestaan kertoo suomalaisuuden vaiheista 1960-luvulta alkaen. Sen herkkuiset otokset ovat 23 kuvaajan näkemyksiä suomalaisuudesta.

- Taidemuseo Tennispalatsi, Salomonkatu 15, avoinna ti–su klo 11–20.30. Pääsyliput 7/5 e, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi. Perjantaisin sisäänpääsy on kaikille maksuton.

• Duane Hanson: Cowboy, 1984/1995.

Kuva VG Bild-Kunst, Bonn, 2006. Courtesy of the Institut für Kultur- und Kunsttausch.

Musiikkia ja tanssia

Kiellettyjä lauluja Savoysssa

Kun M.A. Numminen aloitti levyttämissänsä vuonna 1966, monet hänen lauluistaan joutuivat heti esityskieltoon Yleisradiossa. Mukana oli muun muassa Jyväskylän Kesässä suuren skandaalin aiheuttanut "Mitä nuoren aviomiehen on syytä muistaa". "Naiseni kanssa eduskuntatalon puistossa" oli soittokiellossa, koska se ohjelmaevoston mielestä oli "eduskunnan vastainen ja alkoholimyönteinen". Kiellon kohteeksi joutui niin ikään lauletti "Laulu epäsiivekisten julkaisujen levittämisen ehkäisemisestä", jossa määritellään mikä on sopimatonta ja epäsiivekistä.

Myös Nummisen underground-rock oli liian kuumaa tavaraa ajan yhteiskunnal-

Kuvassa M.A. Numminen ja Pedro Hietanen

lisessa tilanteessa. Kielletyt laulut -konsertin juonnoissa Numminen kertoo 1960-luvun Suomesta, jotta kuulijat saavat käsityksen, miksi nämä laulut olivat kiellettyjä. Säestäjänä on Pedro Hietanen, piano.

- 9.10. klo 19.30 Savoy-teatteri, Kasarmikatu 44-46, liput 12/8 e, p. 310 1200 ja Lippupalvelu. www.savoyteatteri.fi

Räiskyvät kasakat estradilla

Ukrainassa on useita laadukkaita ammattimaisia kansantanssi- ja musiikkiryhmiä, jotka ammentavat voimansa kasakkaperinteistä. Yksi tunnetuimmista ja arvostetuimmista ryhmistä on Barvi (suom. Värit). Malmitalossa tämä kaksikymmentä tanssijaa ja kymmenen muusikkoa käsittävä ryhmä esiintyy 19.10.

Barvin ohjelmistossa on sekä musiikillisia aineksia että pukuloistoa eri puolilta

Ukrainaa. Nuoren tanssiryhmän kasakka-hyppyissä on voimaa ja tulisuutta, rytmissä tarkkuutta ja taivutuksissa sulokkuutta ja jopa akrobatiaa. Barvin esityksissä on tanssin ja musiikin iloa.

- Pe 19.10. klo 19 Kasakkatanssiryhmä Barvi (Avdejevka, Ukraina). Malmitalo, Ala-Malmintori 1, www.malmitalo.fi. Liput 10 e. Lipunmyynti p. 310 12000 ja Lippupalvelu.

Kuvia Suomesta

Helsingin kaupunginorkesterin 125-vuotisjuhlalevyllä soi suomalainen musiikki. Mukana ovat muun muassa Jean Sibeliuksen Kevätlaulu ja Valse triste, Toivo Kuulan Häämarssi, Oskar Merikannon Valse lente ja Taneli Kuusiston Suomalai-

nen rukous. Kokonaiselämystä täydentävät Tapio Heikkilän ottamat hienot kuvat suomalaisesta kansallismaisemasta.

- Kuvia Suomesta -levy julkistetaan HKO:n soivassa, kaikille avoimessa tiedotustilaisuudessa 2.10. Finlandia-talossa klo 14.00.

Alpo Aaltokoski Company Stoassa

Taiteilijaprofessori, koreografi, tanssitaiteilija Alpo Aaltokosken uudessa teoksessa Trio ihmetellään ihmisten välistä kommunikaatiota ja vuorovaikutusta. Triossa esiintyvät tanssijat Joonas Halonen, Pekka Hiltunen ja Eero Vesterinen. Trion parina nähdään 27.9.–2.10. Aaltokosken vuonna 2000 Washingtonissa kantaesitetty sooloteos Deep, jossa hän tanssii itse. Huikaisevaksi ja vaikuttavaksi kiitetty teos on nähty Helsingissä vain kaksi kertaa. Deep on tietokoneanimaation keinoin toteutettu mediataideteos, joka käsittelee näkemisen ja näkemään oppimisen problematiikkaa. Teos pohjautuu mediataiteilija Milla Moilasen tietokoneanimaatioon.

Aaltokosken kolmas Stoassa nähtävä teos on Taikuri. Kantaesityksen kesällä arvioinut Iisalmen Sanomien toimittaja Pirjo Nenola antoi kiitosta koko työryhmälle. Alpo Aaltokoskesta hän kirjoitti muun muassa seuraavasti: "Tuli sykki jazztangona ja Aaltokoski vapautui sellaiseen liikkeen hurmioon, että vastaavaa on nähnyt lähinnä animaatioissa. Jo teknisesti liike on ällistyttävän vaikeaa ja lisäksi Aaltokoski teki siitä kaunista ja hauskuut-

Kuva Pekka Mäkinen, kuvassa Alpo Aaltokoski: Deep

tavaa." (IS, 25.7.) Taikuri nähdään Trion parina Stoassa 3.–6.10.

- Alpo Aaltokoski Company Stoassa: 27.9. klo 19.00 Deep & Trio (myös 29.9. ja 1. & 2.10. klo 19.00) 3.10. klo 19.00 Taikuri (Helsingin ensi-ilta) & Trio (myös 4.–6.10. klo 19)
- Liput: 17/10 e Stoan lipunmyynti, p. 310 12000, stoa.lipunmyynti@hel.fi ja Lippupalvelu, p. 0600 10800 (1,50 e/min + pvm), 0600 10020 (5,00 e/puhelu + pvm). Stoa, Turunlinnantie

Vaiettua ja väiteltä

Helsingin Kaupunginteatterin pienelle näyttämölle on tulossa näytelmä Suomen poliittisen historian vaiheesta, josta edelleen halutaan sekä väitellä että vaieta. Ippo Tuomarilan Beljakovin talvessa tapahtumat keskittyvät vuoteen 1970, kun Neuvostoliiton Suomen suurlähettilääksi valittiin vankan puoluetustaan omaava Aleksei Beljakov. On viitteitä ja aihetodisteita, ei sitovaa näyttöä siitä, että suurlähettiläs Beljakov ajoi vallankumousta ja siirtymistä sosialismiin Suomessa. Tätä missioita hän toteutti yllyttämällä ammattijärjestöjä yleislakkoon ja nojautumalla Suomen kommunistisen puolueen vähemmistösiipeen sekä tukemalla opiskelijoiden ja kulttuuriryöntekijöiden siirtymis-

tä ääriivasemmistoon. Presidentti Kekkonen sai aikeesta tietoja niin Suojelupoliisilta kuin epävirallisilta tietotoimistoilta. Trillerimäinen, komediallinen ja poliittinen näytelmä mahdollistamasta unelmasta sisältää lempeää melankoliaa ja nostalgista valtaliturgiaa.

Näytelmä Beljakovin talvi perustuu keskeisesti Turun yliopiston poliittisen historian professorin Kimmo Rentolan teokseen Vallankumouksen aave. Vasemmisto, Beljakov ja Kekkonen 1970, Otava 2005. Kantaesitys on 1.11.

• Lipunmyynti, Ensi linja 2, ma–pe 9–18, la 12–18, p. 394022, Lilla Teatern, Eerikinkatu 2, ma–pe klo 9–19, la 12–19 ja Lippupiste joka päivä klo 7–22 p.0600 900900 (1,50 e/min+pmv.) www.hkt.fi

Beljakovin talvi: kuvassa Pekka Laiho (vas.), Vuoko Hovatta, Niko Saarela, Aarno Sulkanen, Antti Litja ja Pertti Koivula.

Sorsastaja etsii identiteettiä

Tänä syksynä Kanneltalossa, Malmitalossa ja Vuotalossa sukellaan Sorsastaja-näytelmän myötä monikulttuurisen yhteiskunnan haasteisiin. Näytelmä on Pirkko Saision ja neljän suomalaisen tummaihoisen ammattinäyttelijän yhdessä luoma tarina kamppailusta oman identiteetin puolesta. Esitys kysyy, mitä merkitsee syntyä tummaksi suomalaiseksi, jonka ainoa äidinkieli on suomi ja ainoa kotimaa Suomi ja joka kuitenkin saa tuntea itsensä syrjityksi jopa omassa ammatissaan.

”Tummaihoisia suomalaisia näyttelijöitä käytetään suomalaisessa teatterissa

silloin, kun produktion tarvitaan neekeri, joko siksi, että näytelmään on kirjoitettu neekerin rooli, tai siksi, että musiikallisiin tarvitaan ripaus kansainvälistä eksootiikkaa”, Pirkko Saisio on todennut ajan hengestä.

Näytelmä on Suomen Kansallisteatterin ja Teatteri Collectivon yhteistuotantoa.

• Näytökset: Vuotalossa (Mosaiikkitori 2) la 29.9. klo 19, Kanneltalossa (Klaneettitie 5) ke 3.10. klo 19, Malmitalossa (Ala-Malmin tori 1) pe 5.10. klo 19. Liput 11/9 e, Lipunmyynti p. 310 12000 sekä Lippupalvelu

Sorsastaja: kuvassa Pirkko Saisio (vas.), Kaisla Löyttyjärvi ja Amira Khalifa.

Töröpäiden muoto-oppia

Teatteri ILMI Ö:n lämminhenkisessä esityksessä KATO! kolme ”töröpäätä”, eli kuutiona töröttäviin pipoihin sonnustautunutta näyttelijää, johdattelee pikkuiset muotojen ja värien maailmaan.

Esitys on syntynyt improvisaatiosta, jonka lähtökohtana ovat toimineet punainen kolmio, sininen neliö, keltainen laatikko sekä hahmot, jotka saivat nimet: Kato!, Mitä? ja Hyvää iltaa. Näiden kolmen hassun pipopään mukana pohditaan, pääseekö neliön taakse piiloon tai sopiiko pulputus suuhun tai jos palikat pannaan laatikkoon, niin minne kuuluu Kyllikki Tahra. Ja hui olkoon, mitä jos roskis heittää roskilla sinua?

Esitys sopii erityisesti 1–4-vuotiaille taaperoille.

• La 29.9. klo 14 ja 16 KATO! Kesto n. 30 min. Malmitalo, Ala-Malmin tori 1, www.malmitalo.fi. Liput 4 e. Lipunmyynti p. 310 12000 ja Lippupalvelu.

Teatteri ILMI Ö:n esitys KATO! sopii mainiosti taaperoikäisille ensikokemukseksi teatterimaailmasta. Esitykset Malmitalossa lauantaina 29.9. klo 14 ja 16.

Villi satu ahneudesta

Kaipuun kaupungin päiväkoti katoaa! Maanantaiaamuna ihmeellinen peliautomaatti Ahmatti nimittäin popsii päiväkodin kitaansa. Iltapäivällä päiväkodin tyhjälle pihalle saapuvat Kaipuun viimeiset lapset, pelityttö Viima ja huolehtiva Solmu. Käy ilmi, että lapset voivat pelastaa päiväkotinsa Ahmatin uumenista voittamalla peliautomaatin kolme kertaa peräjälkeen. Näin heille ainakin väittää koneen pauloista irti pyristelevä omalaatuinen Ketki-muori.

Zarkus Poussan ja Pipsa Longan musiikinäytelmä kertoo 5-vuotiaan Solmun ja 8-vuotiaan Viiman rohkeudesta ja ystävydestä. Ahmatti on lorujen ja

rytmien musiikkiteatteria pelimaailman hurmiosta. Se on tämän päivän Hannu ja Kerttu, villi satu ahneuden lumouksesta ja siitä vapautumisesta. Miten käy? Onnistuvatko ystävykset pelastamaan päiväkodin ja päiväkodin kadonneet lapset? Se nähdään Stoassa perjantaina 28.9. klo 9 ja 10.20 sekä lauantaina 29.9. klo 14.

Esitys on Kapsäkin, Teatteri Turmion ja Kajaanin kaupunginteatterin ensemblen yhteistyötä. Kesto 50 min, yli 5-vuotiaille. Liput 4 e, lipunmyynti: p. 310 12000, stoa.lipunmyynti@hel.fi ja Lippupalvelu.

• Stoa Itä-Helsingin kulttuurikeskus, Turunlinnantie 1, www.stoa.fi

Giotton kuvakertomus Padovassa

Astu sisään keskiaikaiseen kappeliin, jossa italialainen taideemaalari, kuvanveistäjä ja arkkitehti Giotto di Bondone kertoo sadalla kuvallaan pyhydestä ja pahuudesta, ilosta ja tuskasta. Annantalolla esillä oleva Arena-kappelin toisinto Raamatun tarinoita kuvittavine freskoineen on nyt ensimmäistä kertaa Suomessa.

Näyttelykokonaisuuteen kuuluu myös Petri Kaverman freskoteknikkaa avaava installaatio, italialaisen Bimba Landmannin alkuperäiskuvitukset kirjaan Poika nimeltä Giotto sekä Kuutti Lavosen teoksia.

Giotto di Bondone oli keskiajan ihailema taidemaalari, joka uudisti maalaustaidetta niin, että häntä on kutsuttu länsimaisen maalaustaitteen isäksi.

Sunnuntaina 30.9. klo 13–16 Annantalolla vietetään koko perheen Mikkelinpäivää teemalla Enkeli lentää liihottaa. Videotyöpajassa pääsee irrottautumaan painovoimasta ja kohoamaan enkelimäisen keveään lentoon, kohtaamaan Giotton draamatyöpajassa tai esimerkiksi oppimaan lisää ritarien ja pyhimysten keskiajasta perheluennolla. Opastetulla taidekierroksella tutustutaan lähemmin Giotton maailmaan ja näyttelyyn.

• Mestarimaalarin täydellinen ympyrä – Giotton kuvakertomus Padovan Arena-kappelissa on avoinna 4.11. asti. Näyttelyyn kuuluvasta runsaasta oheisohjelmasta saa tietoa talon nettisivuilta. Annantaloon taidekeskus, Annankatu 30, ma–pe klo 13–20, la–su klo 11–17, www.annantalo.fi

Newton Zeppelin

Newton Zeppelin on jonglööri Sakari Männistön ja hanuristi Samuli Jokisen toinen yhteinen uuden sirkuksen esitys. Newton Zeppelin tutkii ihmisen ja yksinkertaisen koneen eroavaisuuksia. Se herättää kysymyksen siitä, onko meillä kaikilla vain yksi toimi, yksi ohjelmoitu toimintamalli. Aihetta käsitellään vastakohtien avulla, jotka joko tukevat toisiaan tai taistelevat toisiaan vastaan.

Haitarivirtuosi Samuli Jokinen käyttää haitarinsa ääntä sekä puhtaana ja kirkkaana, että likaisena ja muovattuna erilaisilla efektilaitteilla. Musiikki on suurelta osin tanssimusiikista vaikutteensa

ottanutta yhdeksänkymmentäluvun diskoa, jonka rinnalla soitetaan modernia hanurimusiikkia. Itse rakennetut soittimet ja kolisevat kojeet tuovat oman osansa äänimaisemaan. Jonglööri Sakari Männistö luo tanssillisia liikkeitä, liikuttamatta itseään yhtään sen enempää kuin jongleerausliikkeiden takia on välttämätöntä. Esitykset: ke 26.9. klo 19, to 27.9. klo 19, pe 28.9. klo 19. Liput 8/6 e, varaukset p. 310 12000 sekä Lippupalvelu. Kanneltalon lipunmyynti p. 7312 4111, e-mail: lipunmyynti.kanneltalo@hel.fi

• Kanneltalo, Klaneettitie 5, www.kanneltalo.fi. M-juna sekä bussit 41, 42, 43, 46 T ja P 13.

Hanuristi Samuli Jokisen ja jonglööri Sakari Männistön Newton Zeppelin -esitys.

Lähdetään luontoon

• **Lauantaina 29.9. klo 13–15** tutustutaan Herttoniemen kartanopuiston isoihin puihin. Kartanon jättilähmuksissa viihtyy lehtopöllön lisäksi lukuisia lahottajasieniä ja kovakuoriaisia. Retkelle lähdetään klo 13 kartanon tuulimyllyn edustalta (Linnanrakentajantie 12, Eniro 53/DP-77).

• **Sunnuntaina 30.9. klo 8–10** tutkailaan lintujen syysmuuttoa Suomenlinnassa. Retkellä havainnoidaan petolintujen, kyyhkyjen ja kurkien muuttoa sekä katsellaan luodoilla viihtyviä merimetsoja ja muita merilintuja. Retkelle lähdetään klo

8 Suomenlinnakeskuksen edustalta (Iso Mustasaari, Eniro 39/DM-72).

• **Maanantaina 8.10. klo 18–20** tehdään retki hiljaisuuteen Kruunuvuorenlammelle, joka on Helsingin ainoa suolampi. Sen ympäristö on hiljaista syrjäkolkkaa, jossa aarnimetsän kätkeistä löytyy salaisia sienipaikkoja ja aitoja kummitustaloja. Retkelle lähdetään klo 18 bussin 88 päätepy-säkiltä (Päätie 39/DO-75).

• Gardenian ja Helsingin ympäristökeskuksen järjestämille retkille on vapaa pääsy.

Kipakkaa stand-up-komiikkaa

Vuotalon Nousuvesi-klubista on lyhyessä ajassa kehkeytnyt yksi pääkaupunkiseudun takuvarmoista stand-up -areenoista. Klubi-illoissa hilpeä mieli on taattu!

Lauantaina 6.10. lavalle nousevat Ilari Johansson ja Teemu Vesterinen. Johansson on valmistunut Copenhagen Comedy Schoolista, jossa keskitytään fyysiseen ja komedialliseen työhön. Koulu on jättänyt positiiviset jälkensä Ilarin lavaesiintymiseen ja hänen osuvat kommenttinsa saavat yleisön kihertämään naurusta. Vesterinen taas on varsinainen komediadynamo, jossa yhdistyvät kiinnostavasti

aistillisuus ja anarkia. Teemun miehekäs lavakarisma on varustettu sopivalla poikamaisella silmänpilkkeellä. Hänen keikkansa jälkeen huomaakin ajattelevansa monesta asiasta aivan uudella tavalla...

Klubi-illan laineita nostattaa omaperäiseen tapansa House band Ricku Horror And His Hot Club Tigers.

• A-oikeydet. Ovet aukeavat klo 18.30, esitys alkaa klo 19, kesto 2 h. Liput 10/8 e. Lipunmyynti: p. 310 12000, vuotalo.lipunmyynti@hel.fi ja Lippupalvelu sekä tuntia ennen ovelta.

• Vuotalo, Mosaiikkitori 2, www.vuotalo.fi.

Makupaloja loppuvuoden kiinnostavimmista tapahtumista, ole hyvä!

Syyskuu

19. – 23. Habitare 07

Lokakuu

25. – 26. Studia

25. – 28. Helsingin Kirjamesut 2007

25. – 28. Viini, ruoka & hyvä elämä

Marraskuu

2. – 4. Skiexpo 2007

2. – 4. BoardExpo

2. – 4. DigiExpo 07

9. – 11. Terveys+Hyvä olo

9. – 11. Muoti+Kauneus

23. – 25. ELMA 2007

23. – 25. Metsä 2007

23. – 25. Kädentaito 2007

29.11. – 1.12. Auto & Korjaamo 2007

29.11. – 2.12. Helsinki Motor Show 2007

29.11. – 2.12. Moottorikelkka & ATV 2007

Joulukuu

8. – 9. Voittaja 2007 Kansainvälinen koiranäyttely ja Eläinmessut

Katso lisätietoja www.finnexpo.fi

Helsingin Messukeskus

TEEMME TILASTA TILAISUUTESI.

I ur och skur. Leif Johansson beger sig ut för att lägga nät oberoende av väder. I bland tar han upp en ullhandskrabba (nedan t.h.).

En båt lastad med fina fiskar

Leif Johansson hanterar den vassa filékniven med sådan rutin som bara en yrkesfiskare besitter efter decennier av fiske. Han snittar den ena abborren efter den andra och högen av färdiga filéer växer snabbt. Kolonin trutar och måsar skrånar i viken men fåglarna stör inte Johansson. Solen tittar försiktigt fram efter nattens oväder med regn och hård bläst.

Stormen bedarrade lagom innan Leif Johansson begav sig ut för att ta upp och vittja sina nät. Den här gången hade han lagt dem i närheten i vattnen inte långt från Stora Ängesön där han bor året runt. Ön ligger i Dragsfjärd i Skärgårdshavet.

”Den här gången fick jag en fin fångst. Redan på de två första näten fanns 32 abborrar och så fick jag både gös och lite sik. Men de tre minimala flundrorna blir min egen middag, säger han och plockar upp ytterligare en abborre.

Inlagd strömming hör till Leif Johanssons specialitet på Strömmingsmarknaden. Han läg-

ger fiskbitarna i lag som består av dragon, vitpeppar och svartpeppar, senap och vitvinsvinäger.

Ännu inte fisk med banan

”Och något till”, säger han och medger med ett skratt att han också har provat på olika nya former av kryddad fisk som blivit allt vanligare på Strömmingsmarknaden. ”Vitlök, paprika och curry går bra men än har jag inte gått så långt att jag skulle ha lagt in fisk med banan.”

Leif Johansson har deltagit i Strömmingsmarknaden i Helsingfors sedan 1989 och ännu fler gånger i Åbo. Resan till Åbo är så mycket kortare.

Inför marknaden i Helsingfors har han förberett sig i veckor, lagt ut näten, tagit upp dem, blivit besviken eller glatt överraskad. Han har rensat och filéat, skurit i små bitar, rört till krygglag för både vassbuk och strömming och lagt fisken i små burkar.

Inför marknaden jobbar han tolv timmar i dygnet och känner inte till lediga lördagar och söndagar. De mest intensiva förberedelserna pågår tre veckor. Strömmingsmarknaden är fortfarande viktig för en fiskare.

Tio tolv timmars båtresa

”Det tar tio tolv timmar att köra till Helsingfors. Allt är beroende på väder och vind. Men med dagens bränslepris blir färden ganska dyr och ärligt talat så är marknaden inte längre den allra viktigaste inkomstkällan. Fast jag har ju mina stamkunder på marknaden, stadsborna som är sommargäster i skärgården och som köper fisk av mig under semestern.”

Årets strömmingsmarknad pågår mellan 7 och 13 oktober vid Salutorget. Marknaden har anor i 1600-talet då borgarna hade rätt att hålla Trettondags- och Midsommarmarknad i Helsingfors.

1743 fick Helsingfors två nya marknader, den ena vid Mickelsmäss på Mikaelidagen den 29 september. 1819 flyttade man Mickelsmässmarknaden till oktober och Strömmingsmarknaden blev etablerad.

Alla tiders rekord på Strömmingsmarknaden noterades 1958 då 128 båtar lade till vid kajen. Under de senaste åren har ett sextiototal båtar brukat anlända och numera kommer därtill en hel del med bil.

Fiskmängden på marknaden rör sig kring 50 000 kilo och så saluför man allt från skärgårdslimpa och saft på havtorn till stickade sockor och vantar. Höjdpunkten på marknaden är tävlingen för Bästa kryddfisk. Marknaden är öppen mellan sju på morgonen och sju på kvällen och på avslutningsdagen, lördagen den 13 till kl. 16.

Foton Leif Weckström

Med känsla för musik

Anna Weber-Länsman, 30, började spela piano som sex år och i tonåren ville hon sluta. I en tonårings liv finns så mycket annat och så många kompisar man borde hinna med men hennes mamma var klok nog och sade att hon inte behöver fortsätta bara hon slutför terminen som redan är betald.

"När terminen tog slut hade jag kommit över tanken om att sluta och ville fortsätta", säger hon.

Det blev musik för hela livet. Hon läste till musiklektör vid musikvetenskapliga institutionen vid Jyväskylä universitet och sedan lärde hon skolelever musik i lågstudier, högstudier och gymnasier i Helsingforsregionen.

I dag är hon Arbis genom tiderna första huvudlärare i musik. Hon tillträdde posten för ett par månader sedan men hann under sommaren förbereda hösten så långt och väl att utbudet är större än någonsin. Faktum är att Arbis nu har ökat musikundervisningen med hundra procent.

Anna Weber-Länsman säger att det känns både roligt och befriande att få jobba med elever som kommer frivilligt och är glada för att få undervisning i ett ämne som de vill lära sig.

Många av de nya musikkurserna startade i september men det behöver inte betyda att de är fullsatta.

"Så det lönar sig att höra sig för även i det här skedet av hösten", säger Anna Weber-Länsman. Man kan antingen ringa

kansliet, tfn 310 49494 eller direkt till huvudläraren, tfn 310 49479. Det gäller förövrigt också andra kurser på Arbis. Allt är inte fullbokat och en del kurser startar senare.

Anna Weber-Länsman framhåller att ingen av kurserna kräver djupa förkunskaper men en del helst förmåga att läsa noter. Det allra viktigaste är ändå känslan för musik och lusten att musicera.

Anna Weber-Länsman tillämpar även i sin genre ett av Arbis populära koncept; hon kombinerar två ämnen.

"Arbis har kurser där man tillreder italiensk mat på italienska. Inom musiken ska vi sjunga och diskutera franska chansoner och på repertoaren står allt från **Yves Montand** till **Patricia Kaas**."

Foto: Leif Weckström

På musikprogrammet står två nya ensembler, en för blåsinstrument och en för stråkar. Andra musikaliska nyheter är allsång för alla röster och kurser i filmmusik, kompositörsporträtt, musikens historia och musikens teori. Och så finns konsertgruppen som går på konserter och diskuterar upplevelsen efteråt.

Anna Weber-Länsman lyssnar på all slags musik och musiken är starkt förankrad i hennes liv också utanför det egentliga arbetet på Arbis.

"På fritiden är jag med i gruppen Psofon som spelar främst kammarmusik men också annan musik. I Psofon ingår altviolin, klarinett och piano och vi uppträder på fester, bröllop och olika evenemang", säger hon tillägger glatt att Psofon står för grekiskans ord för oljud.

Verklig variation på föreläsningar

Föreläsningarna på Arbis i höst har teman med de mest varierande innehåll. Med start den 8 oktober inleds en serie föreläsningar om hälsa. Först berättar hälsocoach **Kitty Seppälä** om motionens betydelse för hälsan. Sedan, den 12 november föreläser docent **Christel Lamberg-Allardt** om kostens inverkan på hälsan och som avslutning den 26 november redogör professorn, sömnforskaren **Dag Stenberg** om relationen mellan sömn och hälsa.

I oktober startar också föreläsningarna med den gemensamma nämnaren Finland 90 år. Professor **Henrik Meinander** lostar publiken från tiden då Finland blev självständigt till EU-Finland. Den 1 oktober är rubriken Självständighetens mandatsprov, den 15 oktober Andra världskriget i finländsk historiekultur och den 29 oktober Finland i den västeuropeiska integrationen.

Skådespelaren och regissören **Pekka Sonck** håller en föreläsning den 27 oktober

och temat är angeläget för ganska många: Att tala inför publik – värre än döden!

I början av oktober, mellan den 1 och 5, pågår dyslexiveckan på Arbis. På plats finns utförlig information och material i mängder och mest uppmärksamhet fästs vid de problem som vuxna dyslektiker har.

Arbis digra kurshäfte finns att hämta på Dagmarsgatan, Stoa i Östra centrum, på de flesta bibliotek och i Luckan på Simonsgatan.

Tävlan med sting

Finska mästerskapen i nyskrivna snapsvisor är inte en tävling som tyngs av allvar och prestationsångest. "Snarast handlar det nog om rätt så frejdig tillställning där folk njuter av finurliga visor och roliga ordlekar", säger **Stefan Federley** som är med och arrangerar FM i nya snapsvisor.

I finalen deltar tio nya visor och det är publiken på plats som avgör vem som är bäst. De fem bästa representerar sedan Finland på landskampen mot Sverige. Landskampen hålls den 17 november i Stockholm.

FM går av stapeln på restaurang Kajsaniemi och publiken brukar bestå av 250–300 vänner av snapsvisor. Biljetterna, som man

får köpa i Luckan, kostar 35 euro och priset inkluderar en musigt fisktallrik, en snaps och öl eller ett glas vin, kaffe och bakelse och många glada skratt. I biljettpriset ingår även haftet med de tio finalisternas visor.

Medan rösträkningen pågår har publiken sin egen tävling, sju minuters visan. "Uppgiften är att skriva en ny snapsvisa utgående från ett bestämt tema och bestämt melodi. Det ska ske på sju minuter", berättar Federley.

Årets FM ordnas söndagen den 21 oktober kl. 13 och **Riko Eklundh** är programledare. Arrangör är Fira, det vill säga Finlands svenska rimakademin.

I korthet

Saftsalonger på Verandan

De populära Saftsalongerna med saft och tilltugg fortsätter på Verandan på Simonsgatan. Programmet är oftast för barn under skolåldern. Inträde 5/4 euro. Pjäserna pågår 30–40 minuter.

- **27 oktober kl. 13** Tummelisa i dramaturgi av Margaretha Thun. Från 4 år.
- **10 november kl. 13** Lill-Tarzan. Svenskt gästspel i regi av Sten Wallin. Från 3 år.
- **1 december kl. 13** Tre droppar regn. Pjäsen är skriven av Lennart Hellssing. Från 2 år.

Eftisfilmer

Eftermiddagsverksamheten kan boka in sig på filmvisning i höst på Verandan i Luckan. Filmen kostar ingenting och man bokar film i förväg genom att ringa tfn 6813 4510. Man får välja mellan sju filmer som är lämpliga för barn i lågstadiet. Urvalet består av kvalitetsfilm som är gjord i Finland, Sverige, Spanien och Frankrike.

Fadersrollen

Om fäder, fadersrelationer, rollmodeller och faderskap handlar höstens sista utställning i Jugendsalen på Norra espen 19. Det är fråga om en fotoutställning som kallas Far – Empowerment fotografier. Det är fråga om ett konstprojekt där tolv amatör-fotografer ger sin syn på fadersrollen. Utställningen öppnar den 17 oktober och pågår till och med den sista januari 2008.

Tre systrar som clowner

Teater Mars spelar i höst en alldeles egen version av Tjechovs Tre systrar och tolkar pjäsen ur clownens synvinkel. Clownen är bland andra Hellen Willberg, Niklas Häggblom, Max Bremer och Marcus Groth. Teater Mars spelar på Universum, det vill säga Betahuset på Styrmansgatan 13 i Rödborgen. Föreställningar fram till 19 november. Mera info på tfn 611 003.

Äventyret som idé

Att söka slottet Silvertopp är benämningen på höstens serie föreläsningar på Svenska litteratursällskapet vid Riddaregatan i Kronohagen. Temat är en hyllning till Göran Schildt med anledning av hans 90-årsdag i mars 2007. Serien har planerats i samarbete med Christine och Göran Schildt.

På programmet återstår några föreläsningar:

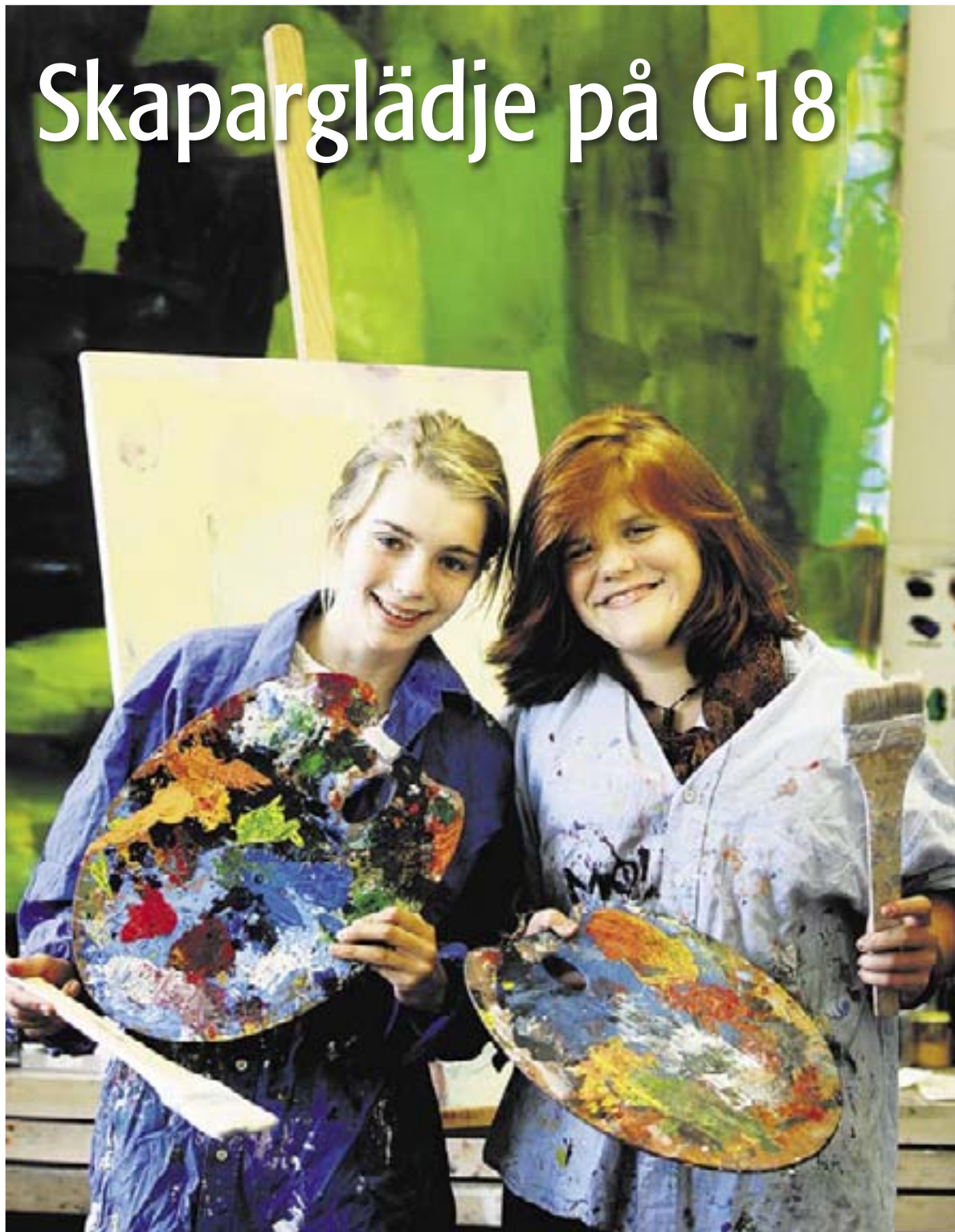
- **Måndagen den 8 oktober kl. 18** föreläser Thomas Wulff under rubriken Klaven mellan Öst och Väst – om en romangestalt och hans författare. Efter det uppför Anders Larsson läsdramat Telemachos äventyr, på jakt efter pappa Odysseus efter Homeros Odysseen.
- **12 november kl. 18** har Henrik Knif rubriken Sultanens seralj, franska upplysningen och gustaviansk teater. Patricia Berg föreläser Detta är smak av döden – resor och mytomspunna länder i fornygyptisk litteratur.
- **Den 3 december** står Ann-Kristin Schevelew i turen med Äventyret i operan och för den sista föreläsningen står Hans Sundström som har rubriken Epik, exotik, eskapism och "cliffhangers".

IT-kurser för alla

Att uträtta ärenden på webben, e-post, internet för seniorer. Fråga om höstens svenska kursutbud:

- Richardsgatans bibliotek, tfn. 310 85013
- Tölö bibliotek, tfn. 310 85025
- Östra centrums bibliotek, tfn 310 85090
- Träffpunkt@lasipalatsi, tfn. 310 85900

Skaparglädje på G18

Varken **Herta**, **Elsa** eller **Bruno** har allvarliga avsikter att försörja sig som konstnärer men de är väldigt ivriga på att måla, rita och teckna. De hör till en av Konstkompaniets klubbar som samlas i den färgsprakande ateljén där det skira ljuset flödar in genom vackert spröjsade fönster med fin utsikt över Gamla kyrkoparken.

Konstkompaniets ateljé finns i översta våningen på G18, det vill säga den finlandssvenska samlingsplatsen på Georgsgatan 18.

Fritt fram för färg. Elsa och Herta målar på konstkompaniet.

Klubben, som möts på måndagar mellan kl. 16 och 18, är främst avsedd för 12–16 åringar. Konstpedagog **Mari Jarva** leder klubben och hennes uppgift är att bistå, hjälpa till och ge råd. "Men konsten, skapandets glädje och inspirationen finns hos barnen och de unga", säger hon och berättar att Herta är gruppens fotorealist medan Bru-

no är den riktiga surrealisten. Klubben på måndagseftermiddagen har fortfarande plats för några till.

"Vi har också eftermiddagsklubbar på tisdagar och torsdagar för lite yngre barn i skolan men i höst är de redan fullbokade", säger Jarva.

På måndagar pågår också Konstkompaniets Walk-in ateljé. Där väljer någon att måla i olja, en annan med akvareller och en tredje provar på serigrafi. Walk-in är precis som det låter: Det är bara att promenera in och prova, verksamheten är öppen för alla och man får skapa i egen takt och med egen teknik.

"Vi har material för de flesta former av konstnärligt skapande. Olja, akvarell, grafik, teckning, akryl och vi håller med penslar, färger, staffin, papper och dukar", säger **Nina Pulkkis** som är verksamhetsledare på Konstkompaniet.

Walk-in ateljén är öppen alla måndagar, i princip från nio till nio men behöver man stöd eller råd är det säkrast att komma mellan 10 och 15 då handledare finns på plats.

Konstkompaniet ordnar på beställning olika former av skapande för grupper eller företag. Skåla Måla hör till de populäraste och handlar i praktiken om att man färgsätter och målar smakupplevelser som ofta har sitt upphov i vin. Men det går lika bra att smaka och måla choklad, bakelser eller mat. Skåla Måla är något av en mix mellan filosofi och estetik, konst och smak.

Konstkompaniets ateljé är numera även omtyckt som festplats för en polterabend.

"Bruden och hennes vänninnor kommer för att måla nakenmodell. Ganska ofta en manlig modell och någon gång ställer självaste brudgummen upp. De brukar ha riktigt roligt."

• Konstkompaniet skräddarsyr kurser och evenemang och Nina Pulkkis berättar mera om verksamhet och avgifter på tfn 045 134 5881 eller nina.pulkkis@konstkompaniet.fi

Unga låtskrivare på Club Akustik

Club Akustik ger alla unga låtskrivare och artister chansen att spela egna låtar för publik. För att få fart på kvällen engagerar Club Akustik gästartister som bjuder sig och några låtar innan scenen är öppen för dig som vill uppträda. Spelplatsen är Luckan på Simonsgatan och förutsätter att man anmäler sig i förväg. På plats finns piano och mikrofon men akustisk gitarr eller andra instrument ska du ha med dig. Du som vill uppträda ska gärna spela två tre låtar och helst berätta något om dig också. Anmälan till club. akustik@luckan.fi

Höstens program för Club Akustik, med start kl. 19.00, är följande:

- 5 oktober med Jonas Genberg och Teemu Seppälä som gästartister.
- 23 oktober med Ola Sahlén.
- 8 november med Dan Fägerquist.
- 22 november med Johannes Tabermann.

Hösten i Luckan står också för annan regelbunden verksamhet som Babycafé och Rådtorg. Babycafé är föräldraklubb och möten mellan föräldrar med snack om barn och föräldraskap. Baby-

café kl. 11–12 den 3 oktober, 17 oktober, 31 oktober och 14 november. Observera att den 17 oktober kl 11–13 blir det både Rådtorg och Babycafé och den gemensamma rubriken är Karriär eller hemma-mamma/pappa? Målgruppen är föräldrar med barn i åldern 0–7 och på plats finns Tua Kyrklund från folkpensionsanstalten, Marthaförbundet som berättar om hälsosam mat för hela familjen och svenska socialservicen som redogör för svensk dagvård.

Rådtorget den 9 oktober kl. 17–19 koncentrerar sig på stöd för människor

med specialbehov och deras närmaste. Målgruppen är utvecklingsstörda och andra med särskilda behov.

Medverkande är FDUV, Steg för Steg, Speres, Lärurn, Sesam, DuvTeatern. Vernissage på Stefan Bremers utställning "Vita skuggor" som har sitt upphov i DuvTeaterns föreställning med samma namn.

På programmet i Luckan även Författarfika 4 oktober kl. 13 i regi av Schildts, filmkväll den 10 oktober kl. 19 Nionde kompaniet (rysk film), program i anslutning till Bokmässan 25–28 oktober.

Stadilaisuus – mitä se mulle on

Ne sanoo, et stadilaisen tsennaa kaukaa, se dalaa ku tiikeri. Se on tietty tarkottanu kundesja, mut kyl me friidutki voidaan siit osamme ottaa. Suora ryhti ja rento staili – ei mitään anteeks ku mä oon olemassa. Sit stadilaisen tsennaa puheesta. Vaik se kuin bamlais yleiskieltä eikä sanaakaan slangii, klangi on stadilainen.

Mä oon aina ollu ylpee mun stadilaisuudesta. Ei siit oo leuhkii tarttenu, mut se vaan on ollu semmonen kliffa tunne, et kuuluu jonneki ja mä oon aina kuulunu stadiin ja viel tarkemmin Sörkkään. Ei sitä viel skoilessakaa just funtsannu, et mitä se stadilaisuus oikeesti oli. Kaikki kaverit oli stadista, joskus joku sattu flyttaan meiänki luokalle jostain landelta, mut äkkii neki kuulu samaan porukkaan.

Sit universtaan aikoihin rupes tuntuun yhtä äkkii siltä, et sitä on jotenki kummallinen, ku ei ookkaan oikeen mistään kotosin. Oli karjalaist ja savolaist ja pohjalaist ja monet kaverit liitty semmoseen osakuntaan, ku niitten mutsit tai fajjat oli kotosin. Vanhoi stadilaisii treffas kyl ESossa.

Duunissa oliki sitte stadilaist porukkaa enää tosi vähän ja vähemmäks kuulemma käy. Ihan kiva niin, mut toivottavasti ei kuiteskaan käy niin, et me kantastadilaiset jäädään sorrettuun vähemmistöön ja ennakkoluulojen uhriks.

Ku mä lopulta siit duunijast enempi tai vähempi kunnialla olin selvinny, rupesin kunnolla funtsaan tota stadilaisuuden syvint olemusta.

Joku viisas on joskus kaveerannu, et kakaroille tarttee antaa juuret ja siivet. Ku juuret on tarpeeks vahvasti himan maisemis, on iisi nousta siiville ja flygaa maailmalle, ku sen aika on. Mikä mulle ja muille sitte ne juuret ja siivet anto? Kai se oli oma hima, mist ei puuttunu yhteenukuluvuut ja luottamust, vaik fyrkast ja kamasta puutetta oliki. Eikä siihen porukkaan kuulunu vaan oma perhe. Siin oli messis naapurit ja koko talon jengi. Muijat paimens omiensa lisäks kaikkien kakarat eikä kukaan ollu siit snärkkäri, et naapuri puuttu pentujen tekemisiin, kuhan piti näpit erossa perheen muist asioista.

Jotenki kaikki ties, missä jengi liikku, mut mitä ne himoissaan duunas, se oli jokaisen oma juttu. Toisen dörtsin sisäpuolelle ei menty kytään paitsi tietysti, jos sitä toista ei ollu vähään aikaan näkyny. Snajjattiin, et ei oo multa pois, jos jeeasaan kaverii.

Ku samas talossa budjas monenkielist ja monentapast populaa opittiin kunnioittaan erilaisuutta. Kunnan stadilainen ei oo rasisti. Jos se jotaki tsiigaa kieroon, se johtuu ihan muusta ku ihonvärist, kuteist tai siit kielestä, ku se toinen bamlaa. Ainahan tänne on muualt tultu ja aina kaikki tyytit on messiin otettu, jos ne vaan muuten on redei ollu.

Stadilaisuuteen kuuluu, ettei tartte turhist nipottaa. Se on mun mielest jonkunlainen sekotus itsetunoo ja nöyryyttä, ku ei oo yhtään sama juttu ku nöyristely. Melkeen mikä vaan on mahdollista, ku tarpeeks tsemppaa. Mut osaa kans hellittää, jos värkis ei oo varaa eikä rahkeet riitä. Kunnan stadilainen snajjaa, et kaikki ihmiset on yhtä arvokkaita, ku ne vaan rehellisel duunilla tseennaa niitten fyrkat. Se on vähän sama, ku noil urheilijoilla. Yrittää parhaansa ja tsiigaa, mihin se riittää. Loppujen lopuks sitä tippuu kuiteski klubbeille, eikä tartte ruikkaa, et kauheeta, ku mul on kauheeta.

Hyvä stadi tää on vielä, vaik ei ookkaan enää ihan sama ku oli mun stadi, mun Sörkkä. Oli yleiset bastut, meiänki kulmilla ainaki viis. Valkkasit vaan, mihin kunaki lauantaina menit. Levarit oli joka nurkalla, oli Kuva-Pirtti, Casinoo ja Tenhoo. Voit tsiigaa länkkärii tai jotain hempeetä tai sit mennä pitkänsillan kupeeseen tsiigaan Unikaan suomifilmii. Oli maitobuiduu, sekruu ja paprulfakaa joka talon kivijalas. Ei tarttenu bilikaa, ku meni jotain tsöbaan. Ja kauemmaks pääs sporalla. Ei se ollu mesta eikä mikään, ku ei sporalla päässy.

Jengi joskus vänkää, et mikä on oikee stadilainen. Tartteeks budjaa täällä, onks tarttenu syntyy täällä, onks mutsin ja fajjan tarttenu syntyy täällä. Oikee stadilainen ei mun mielest tommosta funtsaa. Se on tiukkiposten hommii. Annetaan vaan tilaa kaikille blumstereille, niin tääl on aina tehty.

Raija Tervomaa

- raija.tervomaa@kolumbus.fi
- Slangipakinoitsijastamme kerrotaan lisää sivulla 4.

Piirros Arto Myssönen

Netistä tietoa rakennustyömaista

A sukkaat voivat nyt selvittää aiempaa helpommin, millaista rakennusta ollaan tekemässä lähikulmille. Netti- ja mobiilipalvelu raksa.info tarjoaa tietoa kymmenistä rakennustyömaista. Kaupunkilaiset pääsevät myös antamaan palautetta rakentajille työmaakohtaisilla keskustelupalstoilla.

Nettisivuilta näkee, mitä rakennuskohteissa tehdään ja miksi. Nähtävissä ovat myös rakennusten arvioidut valmistusajat, rakennuttajat, rakennuslautakunnan pöytäkirjat ja kaavat. Sivuilta voi selata tulevienkin rakennuskohteiden tietoja.

Raksa.infoon kuuluvien työmaiden ulkopuolella on numero, jonka avulla kohteen löytää nettisivuilta. Tiedot voi myös tilata 0,3 euroa maksavalla tekstiviestillä. Esimerkiksi työmaan numero 5 tiedot saa lähettämällä numeroon 13579 tekstiviestin RAKSA 5.

Rakennusalan yrityksille ja ammattilaisille raksa.info tarjoaa markkinointi- ja tiedotuskanavan, sillä he voivat liittää hankkeensa yhteyteen myynti- ja tiedotusmateriaalia, kuten näkymäkuvia rakenteilla olevista asunnoista. Palvelun odotetaan helpottavan arkea työmaillakin, kos-

ka asukkaiden soittamien tiedustelujen arvellaan vähenevän.

Raksa.info syntyi Public Side Oy:n toimitusjohtaja **Mikko Teerenhovin** ideoitua palvelun Helsingin kaupungin ja Helsinki Design Weekin järjestämään Tuunaa stadi -kilpailuun. Ideaa alkoi Teerenhovin kanssa kehittää – ja myöhemmin vastasi sen avaamisesta – digitaalisten palveluiden kehittämiseen erikoistunut Forum Virium Helsinki, joka on Helsingin kaupungin, tutkimustahojen ja yritysten muodostama. Raksa.info palvelu on ensimmäinen laatuaan Suomessa.

Lukijakilpailu

Rauhallinen katunäkymä muutamane kävelijöineen ja autoineen. Mikä katu on ikuistettu tähän kaupunkikuvaan?

Vastaukset pyydetään lähettämään viimeistään 4.10. mennessä osoitteella Helsinki-info, "Lukijakilpailu" PL 1, 00099 Helsingin kaupunki tai sähköpostitse helsinki-info@hel.fi -osoitteeseen. Muistakaa liittää vastaukseen myös postiosoitteenne.

Vastaus edelliseen kysymykseen

Edelliskerran kesäisessä kuvassa oli helsinkiläisten aikanaan ahkerasti käyttämä Humallahden uimalaitos. Kaupunginval-

tuusto päätti vuonna 1898 perustaa kaksi uimailaitosta Helsingin rannoille, toisen Ruoholahteen ja toisen Humallahden kallioidelle rannalle.

Likaantuvat rantavedet aiheuttivat vähitellen uimalaitosten lakkauttamisen ja niin Humallahden uimalaitoskin suljettiin vuonna 1959 ja puiset rakenteet purettiin.

Martti Helminen

Oikein vastanneiden joukosta arvottiin voittajaksi **Helena Nurminen**. Palkintokirja on lähetetty voittajalle. Onnittelumme.

Kuvat: Helsingin kaupunginmuseo

PalveluInfo

Vapaaehtoisapua senioreille

Kampin palvelukeskus etsii vapaaehtoisia ikäihmisten avuksi heidän kauppareissuilleen tai ulkoilulenkkeilleen. Vapaaehtoiset voivat myös toimia vanhusten saattajina sairaalaan tai terveyskeskukseen. Monet ikäihmisistä kaipaavat vain juttukaveria. Kampin palvelukeskus välittää vapaaehtoisapua Helsingin eteläisellä suuralueella asuville ikäihmisille.

Vapaaehtoisvälitys toimii puhelinnumerossa 694 3995 maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin. Muina aikoina voi jättää soittopyynnön tai viestin vastaajaan.

Vapaaehtoistoiminnasta yleensä voi tiedustella virka-aikaan numerosta 310 44529 tai paikan päältä palvelukeskuksesta osoitteesta Salomonkatu 21 B.

Vanhuksille sihteeriapua

Jos vanhus tarvitsee pientä kirjoitus- tai lomakkeentäyttöapua, on sellaista saatavissa Kampin palvelukeskuksen Sanelma-palvelusta. Vapaaehtoinen avustaja on paikalla perjantaisin kello 9.30–11.30. Hän kirjoittaa puhtaaksi kirjeet, valtakirjat tai muut enintään A4-liuskan pituiset

tekstit. Veroilmoituksia, Kelan anomuksia ja muita virallisia anomuksia ei kuitenkaan täytetä vastuusyistä. Lisätietoa palvelusta saa Kampin palvelukeskuksen neuvonnan puhelinnumerosta 310 44513 tai paikan päältä osoitteesta Salomonkatu 21 B.

Seniorimessut Kampissa

Kampin palvelukeskus järjestää seniorimessut 10.–11. lokakuuta kello 10–15. Ohjelmassa on esittelyjä sosiaali- ja terveyspalveluiden, omaishoidon, liikenteen ja kulttuurin aloilta. Messuilla pääsee myös tutustumaan erilaisiin apuvälineisiin. Messut kuuluvat Kampin Vanhusten viikon ohjelmaan. Teemaviikolla on runsaasti ohjelmaa aina runoesityksistä kän-

nykän käytön opastukseen ja pääjuhlaan, joka pidetään 9.10. kello 12 alkaen juhlasalissa. Juhlan jälkeen kello 14 on luvassa vielä tanssitkin.

Yksityiskohtaisemmat tiedot messuista ja teemaviikon ohjelmasta saa Kampin palvelukeskuksen syksyn kuukausiohjelmista ja ilmoitustauluilta (Salomonkatu 21 B) lähempänä messuja.

Rottapoika Stadissa

Piirtänyt ja käsikirjoittanut Arto Nyyssönen

• Arto "Artsi" Nyyssönen on helsinkiläinen kuvittaja ja sarjakuvapiirtäjä. Hän on tehnyt lehtikuvituksia yli 20 vuotta muun muassa Helsinki-infoon.

Kosmopoliitti avaa ovet maailmalle

Kaupungin taidemuseon uusi johtaja pääsee virassaan verestämään taikurin taitojaan. Aluksi hän aikoo loihduttaa museolle nykyistä kansainvälisemmän ilmeen.

Helsingin kaupungin taidemuseo sai pari kuukautta sitten uudeksi johtajakseen miehen, jolle maailman taidekentät ovat tulleet tutuiksi parinkymmenen ulkomailla vietetyn vuoden aikana. Ei olekaan ihme, että **Janne Gallen-Kallela-Sirén** aikoo luotsata museota kansainväli-

sempään suuntaan. ”Taidemuseo on yksi Suomen näyteikkunoista maailmalle. Haluan nostaa museon tunnettuutta maailmalla, niin kuin suomalaisten taiteilijoidenkin. Maailmalla on kasvavaa mielenkiintoa kuvataidettamme kohtaan. Suomalaisten valttina on mahdollisuus yllättää. Moni taiteilija ehkä vierastaa julkisuutta, mutta sen merkitys globalisoituneessa maailmassa on tärkeä tiedostaa: tänä päivänä pelkkä taiteen tekeminen ei riitä, jos haluaa elää taiteellaan.”

Janne Gallen-Kallela-Sirén ei halua tehdä museon näyttelyiden valinnan linjaan suuria muutoksia, ja myös hän painottaa museon roolia taidekasvattajana.

”Esittelemme usein rinnan samojen aikakausien ja teemojen taidetta Suomesta ja ulkomailta. Se edistää yleisön visuaalista lukutaitoa ja auttaa katsomaan oman maan tilannetta laajemmasta näkövinkkelistä. Tennispalatsin tämänhetkiset Oi maamme ja Duane Hanson -näyttelyt ovat hyvä esimerkki kansallisen ja kansainvälisen taiteen yhdistämisestä. Museopedagogit ovat mukana näyttelysuunnittelussa alkumetreiltä lähtien, mikä ei ole kovin yleistä Suomessa tai muuallakaan. Poikkeuksellista museossamme on myös se, ettemme keskity vain tietyn aikakauden taiteeseen. Voimme käsitellä laajasti visuaalisen kulttuurin ilmentymiä. Athos-näyttely oli tästä hyvä esimerkki.”

Gallen-Kallela-Sirén kokee johtavansa paitsi helsinkiläisten, myös kaikkien suomalaisten museota.

”Pääkaupunkien suurilla taidelaitoksilla on aina myös kansallinen vastuu. Museomme on yksi Suomen suurimmista, ja 25 näyttelyä vuodessa on paljon mille vain museolle.”

Uuden johtajan mielestä näyttelyt ja toimipisteet tulisi saada yleisön tietoon tehokkaammin. Siksi hän perusti ensi töikseen imago- ja brändityöryhmän uusia museon ilmettä. Hän toivoo kokonaisuuden esillepanoonkin uusia uria avaavaa otetta.

”Museot mielletään usein pölyttyneiksi paikoiksi, mutta tästä paikasta se on kaukana. Tarvitsemme dynaamisen imagon, joka

myös nivoo yhteen kolme toimipistettä. Eiväthän läheskään kaikki miellä Tennispalatsin ja Meilahden taidemuseoiden sekä Kluuvin gallerian kuuluvan samaan museoon. Itse asiassa museomme taiteeseen voi törmätä missä vain Helsingissä, sillä vastuullamme ovat yhtä lailla suurin osa puistojen veistoksista kuin koulujen, terveysasemien ja virastojen taideteokset.”

Taidemuseon toimipisteistä Kluuvin galleria on vähiten tunnettu eivätkä sen tulevaisuusnäkyvät ole olleet aina varmoja. Gallen-Kallela-Sirénin mielestä gallerialla on kuitenkin tärkeä paikkansa kokonaisuudessa.

”Kun kahdessa muussa toimipisteessämme suunnitellaan nyt jo vuosien 2009 ja 2010 näyttelyitä, voi Kluuvi toimia pienemmällä sykleillä ja tulostavoitteilla. Siellä nuoret taiteilijat pääsevät testaamaan siipiään ja vanhat tekijät toteuttamaan pienimuotoisia projekteja. Monissa maailman museoissa on kokeilevampaa taiteen tila, mutta mielestäni Kluuvi erillisenä ja ei-museaalisenä tilana puolustaa paikkaansa.”

Taide kuin hengitysilma

37-vuotias Janne Gallen-Kallela-Sirén on nuoresta iästään huolimatta kulkenut pitkän matkan taiteen kentällä. Hän on opiskellut länsimaista kuvataidetta ja arkkitehtuuria muun muassa Ruotsissa, Britanniassa ja Yhdysvalloissa, missä hän väitteli tohtoriksikin. Työkokemusta Gallen-Kallela-Sirén on hankkinut muun muassa hollantilaisen Groninger Museon kuraattorina sekä Jerusalemin heprealaisen yliopiston taidehistorian laitoksen dosenttina.

Hän palasi Suomeen kolme vuotta sitten aloittaessaan työt museonjohtajana Tampereen taidemuseossa. Häme oli hänelle tuttu jo aiemmilta vuosilta, olihan hän työskennellyt apulaismuseonjohtajana isoisoisänsä **Akseli Gallen-Kallelan** erämaa-ateljeessa Ruovedellä.

”Moni luulee sukutaustan avaavan kaikki ovet. Maailman taidekentillä toimii kuitenkin niin paljon kuuluisien taiteilijoiden jälkeläisiä, ettei suku ole kova juttu. Ihmistä arvostetaan omien ansioidensa perusteella.”

Janne Gallen-Kallela-Sirén kertoo, että taide on hänelle paitsi kutsumustyö, myös elämäntapa.

”Taide on minulle kuin hengitetty ilma, elintärkeää. Jos ihminen ottaa taiteen omakseen, se ruokkii häntä elämän loppuun saakka. Koen, että taiteella on

Kuva: Jukka Uotila

”Tennispalatsin Oi maamme ja Duane Hanson -näyttelyt ovat hyvä esimerkki kansallisen ja kansainvälisen taiteen yhdistämisestä”, toteaa Helsingin kaupungin taidemuseon uusi museonjohtaja Janne Gallen-Kallela-Sirén.

jokaiselle annettavaa. Se herättää kysymyksiä ja haastaa meidät ajattelemaan ympäröivää maailmaa uusilla tavoilla. Toki taiteeseen liittyy myös moninaisia esteettisiä arvoja. Taide ei ole kuitenkaan aina helppoa, vaan se vaatii opiskelua, aikaa ja pitkäjänteistä katsomisen kulttuuria.”

Taide on vahvasti esillä myös Gallen-Kallela-Sirénin asuinmiljöössä Arabianrannassa. Se ei silti ollut ainoa syy nelihenkisen – tai kuusihenkisen, jos koiratkin lasketaan mukaan – perheen muuttamiseen alueelle.

”Vanhankaupunginkosken ympäristö tarjoaa ulkoiluun upeat puitteet. Olen ulkoilufriikki; juoksen viitisenkymmentä kilometriä viikossa. Pidämme vaimoni

kanssa myös Arabianrannan nuorekkuudesta ja dynaamisuudesta.”

Janne Gallen-Kallela-Sirén on yhdeksännnen polven helsinkiläisiä. Hän asui lapsuudessaan muun muassa Töölössä ja Kruununhaassa.

”Kokeilimme kaveriporukassa taikuri- ja salapoliisitaitojamme lastenjuhlassa ja seuraamalla epäilyttäviä henkilöitä Töölönlahden ympärillä. Molempiin taitoihin liittyy olennaisesti ongelmanratkaisu, ja kuka ties se houkutteli minut tutkijan tielle. Ehkä taidot myös peilautuvat tässä nykyisessä tehtävässä: yleisö odottaa taikatemppeja ja henkilökunta ongelmien ratkaisua.”

Tiina Kotka